

1931 жылдың 4 қазанынан
бастап шығады

ҚАЗДАУЫСТЫ ҚАЗЫБЕК БИ: СӨЗДІҢ АТАСЫ – БІРЛІК, АНАСЫ – ШЫНДЫҚ

ORTALYQ QAZAQSTAN

ҚАРАҒАНДЫ ОБЛЫСТЫҚ ҚОҒАМДЫҚ - САЯСИ ГАЗЕТИ

www.ortalyq.kz www.instagram.com/ortalyq.kz/

№10 (25 186) 26 ҚАҢТАР, БЕЙСЕНБІ 2023 ЖЫЛ

www.facebook.com/ortalyq.kz/ info@ortalyq.kz

• МӘСЕЛЕ

Дәрі өндірісінің дәрмені қандай?

Тарихи дерек бойынша, Қазақстандағы алғашқы фармацевтикалық зауыт Шымкентте 1885 жылы ашылды. Содан бері 138 жылдық тарихы бола тұра отандық фармацевтиканың тамырына қан жүріп, дами бастағаны кейінгі 20 жыл екен. Оның өзі шетелдік инвесторлардың келуімен байланысты. Ал, отандық өндірушілердің үлесі өткен ғасырдың 90 жылдарында 3% болса, кейінгі жылдары ғана 17%-ға жетіпті. Пандемияның «арқасында» отандық фармацевтикада өсім болғанымен, ол республиканы толық қамтамасыз етуге қауқарсыз екенін айтады мамандар. Әйтпесе, жылына шамамен 800 миллион АҚШ долларына дәрі-дәрмек пен медициналық бұйымдар сатып аламыз ба?

Жансая ОМАРБЕК,
«Ortalyq Qazaqstan»

Ел бойынша бірінғай дистрибьютор «СК-Фармация» ЖШС ресми дерегінше, былтыр сатып алынған дәрі-дәрмек пен медициналық бұйымдардың тізбесі 796,5 миллион АҚШ долларын құрапты. Басқарма төрағасы Ерхат Есқалиевтің айтуынша, отандық өндірушілерге баса назар аударылады. Одан кейін, сатып алынған дәрі-дәрмектердің үлесінде Еуропа елдері жетекші орынға ие – 24%. Оның ішінде Аустрия, Германия, Польша мен Латвиядан көбірек сатып алынады. Жүргізілген талдау көрсеткендей, ең азы Беларусьидадан келеді екен. Тек бес бұйым.

Денсаулық сақтау министрлігінің былтырғы жылғы деректеріне сәйкес, дәрілік заттар мен медициналық бұйымдар шығаратын отандық 96 кәсіпорын бар. Осы салаға құйылған инвестиция көлемі алдыңы жылмен салыстырғанда 39% артып, 21,3 млрд. теңгені құрады. Мұндай оң динамикаға әсер еткен факторлар қатарында Жамбыл облысында биологиялық қауіпсіздік проблемаларының ғылыми-зерттеу институты базасында иммунобиологиялық препараттардың шығарылуын, «Химфарм» АҚ зауытындағы модернизацияны сонымен бірге, «Қарағанды фармацевтикалық кешені» ЖШС жаңа цехтардың ашылуын айтуға болады. Жалпы, 2015 жылдағы 168 млн. доллардан 2021 жылғы 443 млн. долларға дейін елдегі фармацевтикалық өнім өндірісі 2,5 есе ұлғайған. Десе де импортқа тәуелділіктен арыла алмай келеміз. Бірінғай дистрибьютор мамандары оның бірнеше себепін келтіреді. Оның бастысы ғылымның, өндіріс пен білімнің әлсіз интеграциясы, отандық ғылыми әзірлемелерді коммерцияландыру мен практикаға бағдарлаудың төмен дәрежесі, мамандандырылған бейінді мамандардың тапшылығы. Мәселен, дәрі-дәрмек өндірушілері бір дәрісін нарыққа шығару жұмысын Ұлттық сараптама орталығына өтініш беруден бастайды. Ол жерде қауіпсіздік, сапа мен тиімділік, «пайда-тәуекел» арақатынасын кешенді бағалау, дәрілік заттарға клиникалық зерттеулер жүргізу үшін материалдарды бағалау, рет-

Коллажды жасаған Шынар Адамбекова

телетін сапаға сәйкестікке зертханалық сынақтар, фармакологиялық қадағалау деректері арқылы дәрі-дәрмектерге сараптама жасалады. Бұл рәсімдер айтарлықтай уақыт алады. Технология мен дайын жобалардың жоқтығынан отандық өндіріс халықаралық ірі компанияларға тізгін беріп отыр. Мысалға Шымкенттегі «Химфарм» АҚ акцияларының 51%-ын белгілі еуропалық «Польфарма» компаниясы сатып алды. Ол елдегі ең ірі отандық фармацевтикалық компания саналады. Түрік инвесторының Алматы фармацевтикалық фабрикасына келуімен «Нобель АФФ» ЖШС атымен дәрі-дәрмек шыға бастады. Тағы бір түркиялық ірі фармацевтикалық компания елде «Абди Ибрахим Глобал Фарм» ЖШС-ін құрып, «СП Глобал Фарм» ЖШС-нің акцияларының 60%-ын сатып алды. Жобаның құны \$60 млн. құрайды. Ал, аймақтағы Қарағанды фармацевтикалық кешеніне ресейлік «Фармстандарт»

«Қарағанды фармацевтикалық зауыты» ЖШС, «ДиАКиТ» ЖШС, «International Desinfection» ЖШС, «UniFarm21» ЖШС, «Гросфарм» ЖШС, «Қолғанат-Қарағанды» ЖШС сияқты кәсіпорындар бар. Және оның бірқатарында атап айтқанда, «ҚФК» ЖШС, «ДиАКиТ» ЖШС, «UniFarm21» ЖШС, «Фармация-2010» ЖШС өндірген өнім былтыр айтарлықтай азайған. Бұл коронавирустың таралуының азаюымен байланысты. Иә, пандемия фармацевтика саласының қаншалықты маңызды екенін, дәрі-дәрмексіз хал мүшкіл екенін көзге шұқып көрсетті. Сол себепті, отандық фармацевтиканың, оны ішінде өндірің әлеуетін сұраған ресми хатымызға департаменттен «Халық үшін дәрілік заттардың қамтамасыз етілуінің, физикалық және экономикалық қолжетімділігінің маңызды факторларының бірі – отандық дәрілік заттар өндірісінің болуы және

тық қауіпсіздік мәселелеріне теңеген Мемлекет басшысы бұл саланы дамытуға тапсырма беріп отыр. Ішкі нарықтағы отандық дәрілік зат өндірісінің үлесін 50%-ға ұлғайту міндеті тұр. Бұл үдеден шығу үшін Үкімет 2020-2025 жылдарға арналған фармацевтикалық және медициналық өнеркәсіпті дамыту жөніндегі кешенді жоспар қабылдады. Осы уақыт ішінде 180 млн. доллар тұратын 30 жаңа өндірісті іске қосу жоспары бар. Соның ішінде 297 дәрілік зат және 2348 медициналық бұйым түрлерін шығару ісі жолға қойылақ. Нәтижесінде, фармацевтикалық сала өндірісінің көлемі 2,5 есе, яғни, 92-ден 230 млрд. теңгеге дейін, ал экспорт 3 есе, яки 58-ден 174 млн. долларға дейін өседі дейді. Өсімнің қағазда емес, нақты жүзеге асуы үшін бес жылдан да ұзақ уақыт керек сияқты.

• РЕСМИ

Қазақстан Республикасы Парламент Мәжілісі мен барлық деңгейдегі мәслихаттар депутаттығына үміткерлердің сайлауалды үгіт-насихат кезеңіндегі материалдарын «Saryarqa Aqparat» ЖШС облыстық «Ortalyq Qazaqstan» газетінде жариялау бойынша ақпараттық прайс-парақ

«Қазақстан Республикасындағы Сайлау туралы» Конституциялық заңның 28-бабына сәйкес «Saryarqa Aqparat» ЖШС облыстық «Ortalyq Qazaqstan» газетінің редакциясы сайлауға қатысатын саяси партиялар мен депутаттыққа үміткерлердің және олардың өкілетті тұлғаларының барлығы сайлауалды үгіт-насихат кезеңінде өздерінің сайлауалды үгіт-насихат материалдарын (тұғырнама, бағдарлама, имидждік мақалалар, т.б.) жариялауға құқығы бар екенін хабарлайды. «Ortalyq Qazaqstan» газетінде жарияланым құны – 1 шаршы см үшін (КҚС қоса есептегенде) 300 теңге. Сайлауға қатысатын саяси партиялар мен депутаттыққа үміткерлердің бұқаралық ақпарат құралдарындағы сайлауалды үгіт-насихат жарияланымдарында қаржыландыру көзі туралы ақпарат болуы керектігін естеріңізге саламыз.

Өзгеге телміртпес өз өніміміз бар

Қарағанды сайын далада саяқ тұрған жоқ. Мұны көп, бірақ мұраты түзу монокалалары бар. Қадірінше қолдап, тынысына дем, тұрмысына рен берген. Саран – дәл осындай момын тірлік кешкен монокала. Осынау шағын шаһардың Saran индустриалды аймағындағы инфрақұрылым жүйесі 2023 жылы толық жүзеге асуы тиіс. Бұл – Қарағанды жұртшылығымен кездесуде Президент Қасым-Жомарт Тоқаевтың Үкімет пен жергілікті билікке берген нұсқауы. Осылайша, Саранның инвестициялар пулын жасақтауға ықпал ететін инвесторларды иіріп әкелу – міндет. Ертеректе РТИ аталған қаланың бұл бөлігінде жақын күнге дейін елі көшіп кеткен ескі жұрт жататын. Saran индустриалды аймағы ашылғаннан бері онда қанбақ қанғымайды. Араға жиырма жыл салып, жүдеген жұртқа енді құт қонады деген үміт оты жылтырай бастады. Бұл арада осы күні бірнеше зауыт жұмыс істеп тұр. Оның бірі – KamaTyresKZ шина зауыты.

Қызғалдақ АСҚАРҚЫЗЫ,
«Ortalyq Qazaqstan»

Аталған зауыт өнеркәсіп өркендеуі үшін қандай маңызды болса, монокалаларды дамытуда да сондай мәнге ие. Өйткені, өндірістің толық желісі іске қосылғанда Саран қаласының мыңнан астам адамы жұмыспен қамтылады. Зауытқа 171 млрд. теңге инвестиция құйылған.

Зауыт бұған дейін мәлімделгендей, жеңіл және жеңіл жүк көліктеріне арналған дөңгелек шығарады. Жобалық қуаты жылына 3,5 млн. дана. Бұл арада бюджетке түсер кіріс те көлемді екенін айту абзал. Ол – 43 млрд.теңге жылына.

Зауыт жұмысын үш кезеңде жүргізбекші. Бірінші кезеңде – жеңіл және жеңіл жүк көліктеріне дөңгелек. Екінші кезеңде – транспорттер, конвейер лентасы сияқты резина-техникалық бұйымдар. Үшінші кезеңде – ауыл шаруашылығы техникасының дөңгелектері. «Татнефть» ЖАҚ бас директоры Найль Магановтың айтуынша, әдетте мұндай зауыттар 50-60 ай салынса, Қарағанды зауыты 16

айда тұрғызылды. Инвестор өнімнің әлемдік брендтермен терезесі тең түсіп, сапа жағынан сүрінбейтініне кепілдік береді.

KamaTyresKZ директоры Александр Смышляевтің мәлімдеуінше, өнімге сұраныс бар.

Құрылғыларды орнату кезең-кезеңмен жүзеге асып отыр, – дейді зауыт басшысы.

Қысқа мерзімде бой көтерген зауыт мамандарын Нижнекамск қаласындағы кәсіпорындарда арнайы оқытып алды. Алдағы

• БӨРЕКЕЛДІ!

Үндістанда ақталған үміт

Үндістанның Калькутта қаласында өткен жастар арасындағы «ITF Juniors J200» теннис турнирі өз мәресіне жетті. Дүбірлі додада бақ сынаған қарағандылық спортшы Виталий Зацепин бас жүлдені жеңіп алды.

Жан АМАНТАЙ,
«Ortalyq Qazaqstan»

Аталған сайысқа дүниенің төрт бұрышынан небір «сен тұр, мен атайын» спортшылар жиналды. Олар Словакия, Үндістан, Өзбекстан, Корея, Жапония, Нидерланды, АҚШ, Франция, Тайландтан барды.

Осынау тартысты ойында біздің Виталий Зацепин мен қызылордалық Ерасыл Ерділде жұбы қарсыластарына мүкіндік бермеді. Ал, қорытынды кездесуде отандастарымыз жапон спортшысы Сатору Накаджиманы 6:2 есебімен және филиппиндық Джоа Рей Поскуаны 7:5 есебімен жеңді.

Айта кетсек, Виталий Зацепин 2006 жылы туған. Жас теннисші бірнеше сайыстарда жеңімпаз атанып, ел абыройын асқақтатып жүр.

уақытта әлі де білікті мамандар қатары толығы түспекші.

Зауыт есебінен біліктілігін көтерген мамандар KamaTyresKZ кәсіпорында әуелі теорияны меңгеріп, содан соң зауытта тәжірибе жинақтады. Осылайша, шина шығарудың қыр-сырын көзбен көріп, қолмен ұстады. Ал, жоба жетекшілері 500 маманды оқытып алуды жоспарлағанын бұған дейін мәлімдеген еді. Яғни, әлі де білгір мамандар легі толастамайды. Тағы бір баса айтарлығы – ол мамандардың барлығы дерлік Саран қаласының тұрғындары. Жасыратыны жоқ, зауыт ынта білдіргенге ықылас танытып-ақ отыр. Тек жаңа мамандықты меңгеретін ниет қажет.

Бұдан бөлек, Саран гуманитарлық-техникалық колледжі де зауытқа маман даярлауға әзір. Мәселен, «Резина-техникалық бұйымдар» және «Шина өндірісі» мамандығын біраз адамның меңгеруі де зауыт сұранысына жауап береді хак.

Құрылғанына 68 жыл толған Саран қаласының бүгінде 56 мың халқы бар. Бір кездері осынау РТИ, яғни резенке-техника бұйымдары зауыты атауы бар шағын кентті 25 мың тұрғын мекен еткен екен. Онда бақандай үш ықшам ауданы бар-тын. 1974 жылы кент пайдалануға беріліп, 20 жыл зауыт үздіксіз жұмыс істеді. Зауыт өнімдері Венгрия, Гвинея, Лаос, Никарагуа, Эфиопия, Куба секілді елдерге экспортталғанын айтады деректер. Сол күндер оралатын кез келетін секілді. Ал, жаңа ашылған шина зауыты да өзге өндірістермен бірлесе, Саранның сол дәуірде пыр-пырлап ұшқан бақ құсын қайта айналдырып қондырады деген үміт зор...

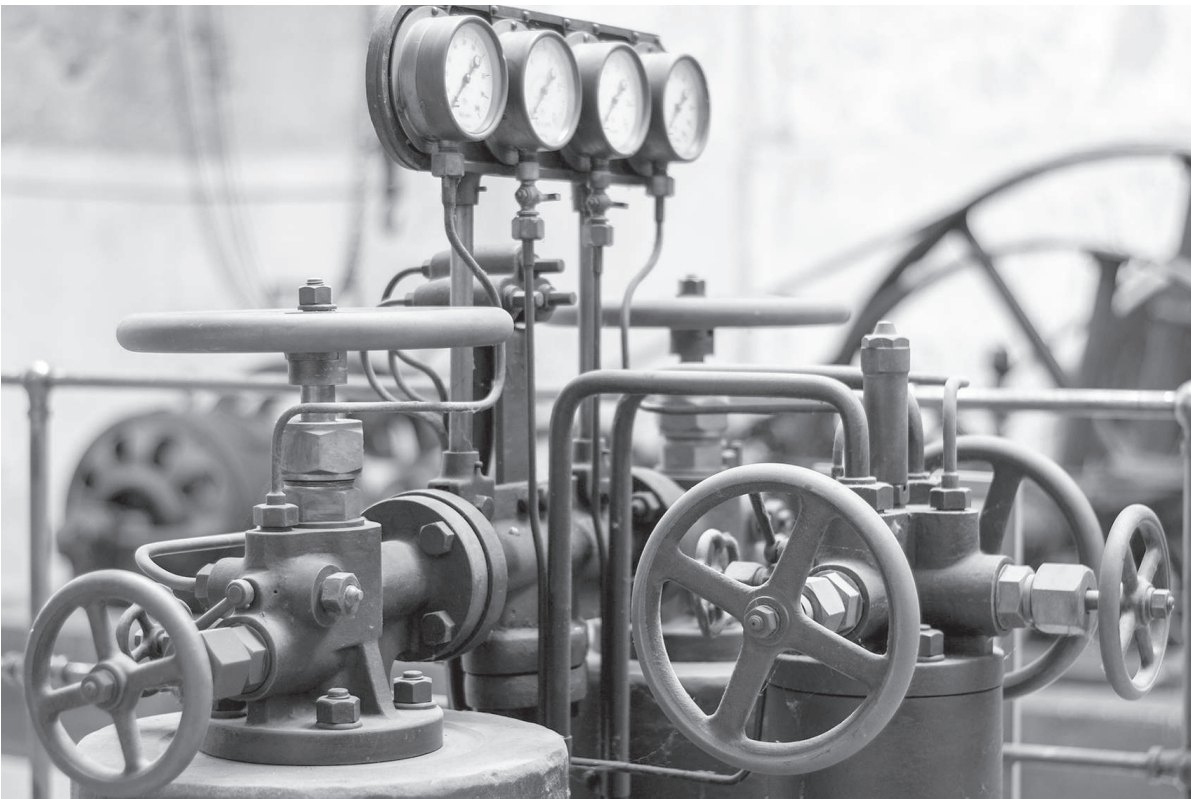

● БРИФИНГ

Тарифті өсіру апатты азайта ма?

Өткен жылы энергетика саласында бірнеше апат орын алғанын көпшілік біледі. Жақын болашақта оның алдын алған маңызды. Энергетика министрлігінің сараптамасы көрсеткендей, жылу желілері жабдыктарының тозуы көнілді күпті қылып тұр. Республика бойынша барлық ЖЭС-тің орташа тозу деңгейі 60%-дан асып кеткен...

ERKANAT KENCSEBEKULY,
«Ortalyq Qazaqstan»

Желілердегі энергия шығындарын азайту үшін электр және жылу жүйелерін жаңалау едәуір қаражат құрайтыны аян. Бұл саладағы олқылықтың орнын толтыру үшін, Мемлекет басшысы

Қасым-Жомарт Тоқаевтың тапсырмасы бойынша қазіргі уақытта «Инвестиция орнына Тариф» жаңа тұжырымдамасын әзірлеуді көздейтін жаңа тарифтік саясатқа көшу бойынша іс-шаралар

қолға алынды. «Коммуналдық желілердің жай-күйі – бұл жылдар бойы қордаланған кері тарифтік саясаттың салдарын көрген жүйелік проблема. Жалпы, тарифтерді ауыздықтау қажеттілігі мен ин-

таландыру жолымен коммуналдық инфрақұрылымды жаңарту көзделеді. Құжат 2029 жылға қарай тозуды 15%-ға төмендетуді дтіптеп тұр. Облыста 7 жылу көзі бар, оның тек біреуі ғана – мемлекеттік. Сондықтан, тарифтік реттеу жолындағы игі көрсеткіштерге қол жеткізу монополистердің міндеттемелерін айқындауға негізделмек. Бұл дегеніміз жылумен үздіксіз қамтамасыз етудің алғышарты. Көрсеткілер қызметтің сапасы. Тозу мен шығынның төмендігі.

– Ендігі бір мәселе – иесіз желілер. Енді әкімдікке қарасыз желі атаулысын сақтап қалу үшін монополист балансына беруге немесе басқармаға сеніп тапсыруға рұқсат берілемек. «Инвестиция орнына тарифы» тұжырымдамасының өзі және заңнамадағы өзгерістер тек жылу энергетикасына ғана емес, сонымен қатар электр энергетикасына, сумен жабдықтауға, көрізге де тікелей қатысты болады, – деп хабарлады табиғи монополияларды реттеу комитетінің Қарағанды облысы бойынша департамент басшысы Арман Өтегенов БАҚ өкілдеріне.

Р.С.: «Тарифтің тарихындағы үздіксіз өсу халықтың шымбайына батады» деген журналистер назына Арман Тұрсынұлы «жыл сайынғы өсу болғанмен, шарықтау болмайды» деген сөзімен жұбатты. Шамамен жыл сайын 7-10 пайыз көлемін монополист еншілеп отыратындай...

ҚАЗАҚСТАН ҰЛТТЫҚ БАНКІ

Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің Қарағанды филиалы хабарлайды

Қарағанды облысында сыртқы экономикалық қызметті жүзеге асыратын заңды тұлғалардың назарына!

Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің Қарағанды филиалы сыртқы экономикалық қызметпен айналысатын респонденттердің төлем балансы бойынша статистикалық есептілікті ұсыну қажеттігін еске салады.

2022 жылғы 4 тоқсанның төлем балансы бойынша ведомстволық статистикалық байқаулары төменде көрсетілген мерзімде тапсырылады: №№ 2-ТБ, 3-ТБ, 4-ТБ, 5-ТБ, 6-ТБ, 10-ТБ нысандары - бойынша 2023 жылғы қаңтардың 30-ына дейін (қоса алғанда), ал № 1-ТБ нысаны - бойынша 2023 жылғы ақпанның 10-ына дейін (қоса алғанда).

Бекітілген нысандарды толтыру бойынша нұсқаулықтар Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің www.nationalbank.kz ресми интернет-ресурсында Статистика → Төлем балансы бойынша статистикалық есеп нысандарының тізімі бөлімінде орналасқан.

Бұдан басқа, ҚРҰБ Қарағанды филиалы төлем балансы бойынша статистикалық есеп беру нысандарын электрондық түрде «ҚРҰБ веб-порталы» ААШЖ (әрі қарай – Портал) арқылы ұсыну мүмкіндігі туралы хабарлайды.

Есепті Портал арқылы ұсыну оны қағаз түрінде ұсыну қажеттілігін алмастырады. Порталда жұмыс істеу бойынша ұсынымдар, ҚРҰБ интернет-ресурсының есептерді Портал арқылы электрондық түрде ұсыну бойынша жадынамада баяндалған және мына бөлімдерде орналасқан Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің Порталында «Төлем балансы бойынша есептілік» мәселесі шеңберінде есептілікті ұсыну мақсатында пайдаланушылардың тіркелуі туралы Жадынама:

Статистика → Статистикалық және әкімшілік есеп беру нысандары → Төлем балансы бойынша статистикалық есеп нысандарының тізімі;

Валюталық реттеу→ Валюталық операцияларға мониторинг.

Порталмен жұмыс жасау үшін <https://nbportal.nationalbank.kz> сілтемесі арқылы өтіп, бағдарламалық жасақтаманы жаңарту және Порталдың басты бетінде орналасқан Порталмен жұмыс жасау Нұсқаулығымен (әрі қарай – Нұсқаулық) танысу қажет.

Порталда есептілікті Қазақстан Республикасы Ұлттық куәландырушы орталығының электрондық-цифрлық қолтаңбасы арқылы ұсынуға болады.

Төлем балансы бойынша есептілікті ұсынууды бастамас бұрын, порталдың басты бетінде «Пайдаланушыларға арналған ақпарат» бөлімінде («Төлем балансы бойынша есептілік» есеп беру түрі) орналастырылған төлем балансы бойынша есептілік субъектілерінің пайдаланушы нұсқаулығымен танысып, есептілікті портал арқылы ұсынуға кіріскен жөн.

Портал арқылы ұсынуға арналған Excel форматындағы төлем балансы бойынша статистикалық есептілік нысандарының шаблондары www.nationalbank.kz Статистика → Статистикалық және әкімшілік есептілік нысандары → Төлем балансы бойынша статистикалық есептілік нысандарының тізбесі бөлімінде, сондай-ақ порталдың басты бетінде «пайдаланушыларға арналған ақпарат» бөлімінде Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің интернет-ресурсында орналастырылған («Веб-порталдың функционалы» → «төлем балансы бойынша есептілік» есептілік түрі → «Қосымша ақпарат» бағаны).

Сұрақтар туындаған жағдайда төмендегі телефондар бойынша хабарласуға болады: 8/7212/ 55-93-37 (ішкі. 3054, 3070, 3061, 3071, 3015), 55-93-20, 41-91-44.

● COVID-19

Эпидахуал – тұрақты

Жер-жаһанды құрсаулап алған індет Қытайда өршіп тұр. Ауырғандар мен қайтыс болғандар саны басым. Ал елімізде эпидахуал тұрақты. Ауырғандар болғанымен, өлім-жітім тіркелген жоқ.

SAGYNYSH OBI, «Ortalyq Qazaqstan»

Денсаулық сақтау министрлігінің мәліметінше, өткен тәулікте елімізде 1750 адам коронавирус инфекциясынан емделуде, олардың ішінде 117 пациент стационарда, 1633 наукас амбулаториялық деңгейде ем қабылдауда.

Індетке шалдыққандар арасында алты адамның жағдайы ауыр, бес пациенттің жағдайы өте ауыр, екі наукас өкпені жасанды желдету аппаратына қосылған.

Аймақта жыл басынан бастап 25 қаңтарға дейін коронавирус инфекциясының 205 жағдайы тіркелді, оның ішінде 192 жағдай (93,7%) симптомдармен, 13 жағдай (6,3%) симптомсыз. Сонымен қатар, пандемия басталғаннан бері (2020

жылдың наурызынан бастап) 2023 жылдың 25 қаңтарындағы жағдай бойынша барлығы 162 099 наукас тіркелді. Соңғы тәулікте бір наукас тіркелді. Облыс «жасыл» аймақта. Соңғы аптада сырқаттану деңгейі алдыңғы аптамен салыстырғанда 1,7 есе өсті. Одан бұрын 44 жағдай болса, соңғы аптада 78 жағдай.

Қытайдағы жағдай әлем елдерінде алаңдаушылық тудыруда. Жергілікті халықты вирустан емдеуде паксловид, молнупиравир және бұрын АИТВ-ны емдеу үшін қолданылған жергілікті микромолекулалық препарат қолданылуда. Қытайлықтар вакцинаңы өлімнен сақтайтындығын алға тартып отыр.

● МЕДИЦИНАЛЫҚ САҚТАНДЫРУ

КТ мен МРТ ақысын қор төлейді

Медициналық сақтандыру қоры КТ мен МРТ үшін өткен жылы 1,8 млрд. теңге төлепті. Былтыр жалпы саны 70 мыңнан астам КТ және 53 мыңға жуық МРТ тексерулері жасалыпты.

JANSAY OMARBЕК, «Ortalyq Qazaqstan»

Магнитті-резонанстық және компьютерлік томография – диагностиканың ақпараттық және дәлдігі жоғары әдістері. Олар пациент ағзасындағы процестерді «көруге» мүмкіндік береді. 2022 жылы облыс дәрігерлері тексерудің бұл түрлерін 123,5 мыңнан астам рет тағайындады. Былтыр облыс тұрғындары 70,6 мыңнан астам КТ тексеруінен өткен. Оның ішінде, 3,5 мың пациент мын тексертті. Медициналық сақтандыру қоры КТ үшін бір жылға 897 млн. теңге бөлді. Сонымен қатар, 53 мыңға жуық МРТ тексерулері жасалды. Оның 20 мыңы омыртканың МРТ-сы. Осы қызметтер үшін медициналық сақтандыру қоры 918,5 млн. теңге төледі.

– Медициналық сақтандыру жүйесі үш жыл ішінде диагностикалық көмекті, соның ішінде қым-

Коллажды жасаған Арайлым КОКТАЕВА

бат тұратын КТ және МРТ сияқты диагностиканы қаржыландыру көлемін ұлғайтуға мүмкіндік берді. Қарағанды облысында бірнеше медициналық

гностикалау сапасын арттыруға ықпал етеді, – дейді медициналық сақтандыру қорының Қарағанды филиалының директоры Фазыл Копобаев.

серу үшін қолданылады. Ми ісіктерін, аневризмаларды, тромбоздарды және басқа патологияларды диагностикалау үшін тағайындалады.

● ДЕНСАУЛЫҚ

Стоматолог кімді тегін емдейді?

Әлеуметтік медициналық сақтандыру қоры биылғы жылы стоматологиялық клиникалармен тікелей жұмыс істей бастады. Қарағанды облысында қандай жеке мекемелермен шарт жасалғаны жайлы қор филиалы мәлім етті.

ERKANAT KENCSEBEKULY, «Ortalyq Qazaqstan»

Сонымен, МӘМС есебінен тегін қызметті Қарағанды қаласындағы «Стома на Востоке», «Стоматолог Элит», «Ердос», «Стоматологиялық бірлестік», «Стома плюс», Теміртау қаласындағы АгіDent және Приозерск қаласындағы «Асқанбаев мақсат» ЖК тіс клиникаларынан алуға болады.

«Сонымен қатар, тиісті жабдыктары мен мамандары бар емханаларда МӘМС аясында стоматологиялық көмек алуға болады, – деп толықтырды қор қосынында.

Бүгінде стоматологиялық көмек кімге қолжетімді?

МӘМС жүйесіндегі көмесе

ТМҚКК шеңберіндегі стоматологиялық қызметтер барлығына емес, халықтың жекелеген әлеуметтік осал санаттарына ғана қолжетімді. Мысалы, жоспарлы стоматологиялық көмекті тек балалар мен жүкті әйелдер ала алады. Шұғыл ауырсыну байқалған кезде азаматтардың 10 санаты, оның ішінде балалар мен жүкті әйелдер, зейнеткерлер, мүгедектігі бар адамдар және оларға күтім жасайтын жұмыс істемейтін адамдар, мүгедектігі бар яки бірінші топтағы мүгедектігі бар балалар, әлеуметтік маңызы бар және жұпалы аурулары бар пациенттер, көпбалалы аналар, ата-

Қарағанды қалалық сайлау комиссиясының ҚҰРАМЫ

Мекенжайы: Қарағанды қ., Нұрсұлтан Назарбаев даңғылы, 39 үй № 22 кабинеті, телефон: 421224

Төраға – Малдыбаев Дархан Дюсебаевич

Төраға орынбасары – Жашкенова Гульнар Сагадиевна

Қарағанды қалалық мәслихат депутаттарын сайлау жөніндегі округтік сайлау комиссияларының ҚҰРАМЫ

№ 1 қалалық округтік комиссияның құрамы

Орталығы: «№2 Лицей» КММ, Абай көшесі, 60, №16 кабинет, тел.: 8(7212) 255835

Төраға –Дюсембина Жибек Кенжетасевна

Төрағасының орынбасары – Даутбаева Алмагуль Рамазановна

Хатшы – Андреева Марина Васильевна

Комиссия мүшелері – Сотченко Раиса Калиновна, Гловацкий Сергей Владимирович

№ 2 қалалық округтік комиссияның құрамы

Орталығы: «Абылқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті» Коммерциялық емес акционерлік қоғамы, Нұрсұлтан Назарбаев даңғылы, 56, 410 кабинет, тел. 8(7212) 565932 (қосымша 2027)

Төраға – Киманова Раушан Мажитовна

Төрағасының орынбасары – Царук Ольга Ивановна

Хатшы – Журунова Майраш Ахмедиевна

Комиссия мүшелері – Абдрахманов Мирхат Сюиндыкович, Иманбаев Косман Ергабалиевич

№ 3 қалалық округтік комиссияның құрамы

Орталығы: «Шәкәрім атындағы Гимназия» КММ, Әлиханов көшесі, 24 үй, № 2 кабинет, тел.:8(7212)211115

Төраға – Кажена Рысалды Куатовна

Төрағасының орынбасары – Ныған Аида Қанатқызы

Хатшы – Бахытжақызы Әйгерім

Комиссия мүшелері – Қадирова Нургуль Калкеновна, Мир Асқар Дидарұлы

№ 4 қалалық округтік комиссияның құрамы

Орталығы: «Орталық – Қазақстан Академиясы» жеке меншік мекемесі, Пичугин көшесі, 259 үй, № 119 кабинет, тел. 8(7212)47-98-83

Төраға – Тулеубекова Мерей Мағауияевна

Төрағасының орынбасары – Хамитова Дания Амантаевна

Хатшы – Шерп Юлия Михайловна

Комиссия мүшелері – Мұрат Аида Амангельдиевна, Кабулов Нурлан Еркенович

№ 5 қалалық округтік комиссияның құрамы

Орталығы: «Қазтұтынуодағы Қарағанды университеті» жеке мекемесі, Академическая көшесі, 9 үй, № 255 кабинет, тел.: 8(7212)441652

Төраға – Орынбеков Алмас Сабитулы

Төрағасының орынбасары – Абиев Ержан Сапарғалиевич

Хатшы – Нығметжанова Сауле Кабжановна

Комиссия мүшелері – Дюсенбаев Нұрлыбай Абдигалиұлы, Нурмағамбетов Диас Даулетович

№ 6 қалалық округтік комиссияның құрамы

Орталығы: «№6 Жалпы білім беретін мектеп» КММ, Крылов көшесі, 8 үй, 1 қабат, психология кабинеті, тел. 8(7212) 415840

Төраға – Жумагулова Кулпаш Алиясаровна

Төрағасының орынбасары – Дакенова Жанна Тишбаевна

Хатшы – Ибраева Махаббат Бейбутовна

Комиссия мүшелері – Койшигарина Марал Бакибаевна, Зкрин Нұрасыл Әміржанұлы

№ 7 қалалық округтік комиссияның құрамы

Орталығы: «Қарағанды тамақтандыру және сервис колледжі» КММ, Баженов көшесі, 164 үй, 111 кабинет, тел. 8(7212) 443018

Төраға – Абендова Куралай Мухаметгалымовна

Төрағасының орынбасары – Сабырова Мара Орынбаевна

Хатшы – Щербачук Галина Яковлевна

Комиссия мүшелері – Муртазина Минзифа Бахитжановна,

Хатшы – Амирова Марал Жаксылыковна

Мүшелері: Аязбаева Гульнара Советовна, Нуржанов Жанат Мажидович, Олжабаев Арман Максұтович, Садирбаева Ляйля Марленовна.

Әбітай Азамат Арманұлы

№ 8 қалалық округтік комиссияның құрамы

«№87 Негізгі орта мектебі» КММ, Керамическая көшесі, 76 үй, № 5 кабинет, тел. 8(7212) 38-16-33

Төраға – Атамбаева Айгуль Канатхановна

Төрағасының орынбасары – Адилова Майя Бегиналиевна

Хатшы – Лоренц Галия Хабировна

Комиссия мүшелері – Жангабулов Мурат Маратович, Бисмилдин Хабибулла Букеевич

№ 9 қалалық округтік комиссияның құрамы

«№59 Жалпы білім беретін мектеп» КММ, Камали Дүйсембеков көшесі, 46 үй, 105 кабинет, тел. 8(7212) 380916

Төраға – Абдикасова Гульден Алтынбаевна

Төрағасының орынбасары – Сатжанова Асел Аскаровна

Хатшы – Исабекова Рымкуль Талғатовна

Комиссия мүшелері – Шойынбекова Альвира Каирбековна, Смагулов Ангар Маргузинович

№ 10 қалалық округтік комиссияның құрамы

Орталығы: «Әл-Фараби атындағы мектеп-гимназиясы» КММ, Кеншілер даңғылы, 66 үй, 1 қабат, психолог кабинеті, тел. 8(7212) 255114

Төраға – Байтасова Гульнара Абдрахманова

Төрағасының орынбасары – Ибраева Нурзада Нурханқызы

Хатшы – Садуова Ақтілек Мамайқызы

Комиссия мүшелері – Матаев Ансар Сакенович, Григорян Максим Нелсонович

№ 11 қалалық округтік комиссияның құрамы

Орталығы: «М.Жұмабаев атындағы №39 гимназия» КММ, Степной 4-ықшам ауданы, 33/2 үй, 101 кабинет, тел. 8(7212) 326843

Төраға – Омаров Сәтжан Кәрібайұлы

Төрағасының орынбасары – Халыкова Мадина Ақылбековна

Хатшы – Кордабаева Айнур Атаковна

Комиссия мүшелері – Манас Рыскуль Тунғышбекқызы, Сағибаева Манар Абдумухашевна

№ 12 қалалық округтік комиссияның құрамы

Орталығы: «Ыбырай Алтынсарин атындағы мектеп-лицейі» КММ, Гүлдер-1 ықшам ауданы, 1/2 үй, № 107 кабинет, тел. 8(7212) 332757

Төраға – Ахметова Галия Жанатовна

Төрағасының орынбасары – Кенешова Гульмира Танирбергеновна

Хатшы – Ильясова Тогжан Муратқызы

Комиссия мүшелері – Жарасова Арина Амантаевна, Жунусова Айгерім Саматовна

№ 13 қалалық округтік комиссияның құрамы

Орталығы: «№81 Жалпы білім беретін мектеп» КММ, Гапеев көшесі, 16 үй, № 102 кабинет, тел. 8(7212) 345920

Төраға – Бегенов Салауат Кайыржанович

Төрағасының орынбасары – Альмағамбетова Инкар Акановна

Хатшы – Калутгина Мария Николаевна

Комиссия мүшелері – Абдугали Риза Молдағалиқызы, Кипшакбаева Риза Сатыбалдиновна

№ 14 қалалық округтік комиссияның құрамы

Орталығы: «№16 Жалпы білім беретін мектеп» КММ, Язев көшесі, 13а үй, № 39 кабинет, тел. 8(7212) 353390

Төраға – Мусабекова Раукен Елеуеновна

Төрағасының орынбасары – Казалиев Жомарт Алимханович

Хатшы – Хурман Бахытгүл

Комиссия мүшелері – Садуақасов Ерлан Бейсенович, Шеркенова Жұлдыз Марланқызы

№ 15 қалалық округтік комиссияның құрамы

Орталығы: «Слөмия Саттаров атындағы мектеп-лицейі» КММ, Сатыбалдин көшесі, 15 үй, 1 қабат, кітапхана, тел.: 8(7212) 357775

Төраға – Серікова Әйгерім Айдынгалыйқызы

Төрағасының орынбасары – Абильдина Мархабат Куатовна,

Хатшы – Исабекова Куралай Бахитовна

Комиссия мүшелері – Оразаева Куланда Алдабергеновна, Ахметбеков Дарий Айткенович

№ 16 қалалық округтік комиссияның құрамы

Орталығы: «№15 Жалпы білім беретін мектеп» КММ, Сатыбалдин көшесі, 19 үй, № 119 кабинет, тел.: 8(7212) 358860

Төраға – Әбдігүл Сандұғаш Нұрланқызы

Төрағасының орынбасары – Ильяшова Сымбат Бериковна

Хатшы – Ибраева Маржан Мухаметбекқызы

Комиссия мүшелері – Баттал Ботақөз Ермағанбетқызы, Исакова Рахима Сайхановна

№ 17 қалалық округтік комиссияның құрамы

Орталығы: “№ 46 Жалпы білім беретін мектеп” Дружба көшесі, 119 үй, 122 кабинет, тел.: 8(7212) 47 47 01

Төраға – Мергенбаева Галия Жамкеновна

Төрағасының орынбасары – Омаржанова Раушан Амантаевна

Хатшы – Асатова Салем Мерекеевна

Комиссия мүшелері – Ненахова Татьяна Анатольевна, Котенова Акбота Сағынтайқызы

№ 18 қалалық округтік комиссияның құрамы

Орталығы: «Қарағанды агротехникалық колледжі» КММ, Арман көшесі, 3 үй, 101 кабинет, тел.: 8(7212) 53 23 94

Төраға – Жумадильдин Алишер Мейржанович

Төрағасының орынбасары – Санаков Елжас Бауыржанович

Хатшы – Колесникова Людмила Болеславовна

Комиссия мүшелері – Шокабаева Назгуль Сайлауовна, Есембекова Жумабала Каукербековна

№ 19 қалалық округтік комиссияның құрамы

Орталығы: «№ 51 Мектептің қосымша білім беру орталығы» Заслонова көшесі, 35а үй, 3 кабинет, тел.: 8(7212) 53 52 20

Төраға – Галунов Валерий Парфёнович

Төрағасының орынбасары – Абуева Самал Даулетовна

Хатшы – Реалдинова Гульзана Жанатовна

Комиссия мүшелері – Беисова Гульден Сакеновна, Рамазанова Сандұғаш Хамитовна

№ 20 қалалық округтік комиссияның құрамы

Орталығы: “№60 Жалпы білім беретін мектеп”, Павленко көшесі, 9а үй, 5 кабинет, тел.: 8(7212) 32 49 63

Төраға – Камалиев Сатбек Сулейменович

Төрағасының орынбасары – Тулеубаева Алғоз Ерболатовна

Хатшы – Мухтарова Диана Кайратовна

Комиссия мүшелері – Шаматаева Каламқас Айтбековна, Сулейменова Гулшат Тилектесовна

№ 21 қалалық округтік комиссияның құрамы

Орталығы: «№ 33 Бала бақша мектеп кешені», Кемеровская көшесі, 36/2 үй, 107 кабинет, тел.: 8(7212) 48 26 77

Төраға – Боровенская Наталья Александровна

Төрағасының орынбасары – Шолпанова Алмагуль Дарибаевна

Хатшы – Сатыбалдина Гаухар Бекеновна

Комиссия мүшелері – Добарова Самал Сагадиевна, Жусупова Дилира Кайырлиновна

№ 22 қалалық округтік комиссияның құрамы

Орталығы: «Әлихан Бөкейхан атындағы жалпы орта мектебі» КММ, 16 ықшам ауданы, 16/1 үй, 115 кабинет, тел.: 8(7212) 46 16 40

Төраға – Токтамысова Сауле Токтамысовна

Төрағасының орынбасары – Сыздықов Нуржан Хамитович

Хатшы – Курмангалина Айгуль Жусуповна

Комиссия мүшелері – Сақбаева Гульжан Амангельдиевна, Нурбекова Салтанат Қарыбаевна

№ 23 қалалық округтік комиссияның құрамы

Орталығы: «№61 Жалпы білім беретін мектеп» КММ, 15 ықшам ауданы, 26 үй, 205 кабинет, тел.: 8(7212) 46 17 72

Төраға – Галимуллина Райхана Муллағалиевна

Төрағасының орынбасары – Чайникова Слушаш Камзахметовна

Хатшы – Иванова Ольга Анатольевна

Комиссия мүшелері – Агишева Наталья Николаевна, Тоғанов Ернұр Нұржанұлы

№ 24 қалалық округтік комиссияның құрамы

Орталығы: «Қызыбек Нұржанов атындағы гимназия» КММ, 12 ықшам ауданы, 27 үй, кітапхана кабинеті, тел.: 8(7212) 45 06 90

Төраға – Рымбекова Меруерт Маратовна

Төрағасының орынбасары – Ақкуанова Сания Аққуанқызы

Хатшы – Исакова Меруерт Сайлаубековна

Комиссия мүшелері – Наумова Ирина Юрьевна, Сағындыкова Назым Жолдыбаевна

№ 25 қалалық округтік комиссияның құрамы

Орталығы: «Қарағанды индустриалды-технологиялық колледжі» КММ, Столичная көшесі, 2а үй, 210 кабинет, тел.: 8(7212) 35 50 46

Төраға – Половинкина Светлана Васильевна

Төрағасының орынбасары – Абдурахитова Назым Екпингалиқызы

Хатшы – Михеева Светлана Валерьевна

Комиссия мүшелері – Кейм Елена Александровна, Рахимова Динара Ермековна

№ 26 қалалық округтік комиссияның құрамы

Орталығы: «№53 Мектеп-лицейі», Күзембаев көшесі, 32 үй, 116 кабинет, тел.: 8(7212) 46 05 52

Төраға – Айтқулова Азиза Тагаевна

Омарова Айғаным Ермекқызы

Төрағасының орынбасары – Турманбекова Айнура Мнажатовна

Хатшы – Тусупбекова Акмарал Курмановна, Сейдахмет Сейіт Сейдахметұлы

№ 27 қалалық округтік комиссияның құрамы

Орталығы: «№73 Негізгі орта мектебі» КММ, Узловая көшесі, 29 үй, 103 кабинет, тел:8(7212) 3706 39

Төраға – Жумабеков Еркнат Жуматаевич

Төрағасының орынбасары – Садыханова Айжан Ержановна,

Хатшы – Карабекова Динара Кайратқызы

Комиссия мүшелері – Касымова Ляззат Қуанышбековна, Ахатай Айбол Нурланович

№ 28 қалалық округтік комиссияның құрамы

Орталығы: «Ю.Н.Павлов атындағы орта мектебі» КММ, Октябрьская көшесі, 32 үй, 27 кабинет, тел.: 8(7212) 25-52-82

Төраға – Полковая Светлана Александровна

Төрағасының орынбасары – Космакова Лариса Николаевна

Хатшы – Балдайкенова Гульден Сериковна

Комиссия мүшелері – Тусупова Гульден Елеуеновна, Адалбеков Жанат Амандыкович

№ 29 қалалық округтік комиссияның құрамы

Орталығы: «№8 орта мектеп» КММ, Восток-3 ықшам ауданы, 1 ғимарат, 104 кабинет, тел.: 8(7212) 37-25-98

Төраға – Бойко Марина Владимировна

Төрағасының орынбасары – Мигунова Любовь Николаевна

Хатшы – Антипина Елена Геннадьевна

Комиссия мүшелері – Мукашова Гулим Корпешовна, Абдикашова Дидар Саматовна

№ 30 қалалық округтік комиссияның құрамы

Орталығы: «Мартбек Мамыраев атындағы мектеп-интернаты» М.Мамраев ықшам ауданы, 17 үй, 119 кабинет, тел.: 8(7212) 30 80 81

Төраға – Елькенова Нургуль Кабдуллаевна

Төрағасының орынбасары – Махметова Кулшат Кайратовна

Хатшы – Торшаева Шаттык Махсұтовна

Комиссия мүшелері – Арапова Дана Сайранқызы, Мұратша Бірлән Мұратшақызы

Қарағанды қалалық сайлау комиссиясының 2022 ж. 30 желтоқсандағы № 20 шешіміне қосымша

Қарағанды қалалық мәслихат депутаттарын сайлау бойынша бірмандаттық аумақтық сайлау округтерінің шекаралары

№ 1 сайлау округі

Округтік сайлау комиссиясының орналасқан жері: *Абай көшесі, ғимарат 6, «№2 Лицейі коммуналдық мемлекеттік мекемесі*

Шекаралар: Алалыкн көшесі, Ерубаев көшесі, Жамбыл көшесі, Костенко көшесі, Абай көшесі, Панфилов көшесі, Тишбек Аханов көшесі, Нұрсұлтан Назарбаев даңғылы, Гоголь көшесі, Чижевский көшесі, Алмазний кнылысы, Волжский кнылысы, 1, 1а, 2, 4, 6, 8, 10, 18, 20, 22, Литовский кнылысы, Мраморный кнылысы, Балқантау көшесі, Вольгоднская көшесі, Громова көшесі, Доскей көшесі, Ерубаев көшесі, 1а, 2, 3, 4, 6, ба, 7, Жангозин көшесі, 6, 11, Кузнецов көшесі, Нестеров көшесі, Сәрсеков көшесі, Сәтбаев көшесі, Тюленин көшесі, Телевизионная көшесі, Хрустальная көшесі, Кронштадская көшесі, 10, 16; Физкультурная көшесі, 5, Цветочный кнылысы, Аюпов көшесі, Поспелов көшесі, 3, 5, 7, 9, 11, 19, 25; Сәтбаев көшесі, Шақиров көшесі, Чижевский көшесі, Цикличный кнылысы, 2, 3, 7, 13, 14, 18, 35, 40, 45, Бийский кнылысы, 11-21 (так жағы), 16,18,20,22 (жұп жағы), Моделный кнылысы, Утрениий кнылысы, 20-шы партсъезд көшесі, Айвазовский көшесі, Балқантау көшесі, Аркалык көшесі, Вишневский көшесі, 1, 1а, 2, 2а, 3-12, 16, 18; Волгодская көшесі, Гоголь көшесі, 2/2-2/11, Дегтярев көшесі, Ермолова көшесі, Федченко көшесі, Художественная көшесі, Шевцова көшесі, Шекспир көшесі, Мұстафин көшесі, 12 - 26 (жұп жағы), 30, 32, 32а, Гастелло көшесі, 4- 24 (жұп жағы), 25, Пригородная көшесі, 2-38 (жұп жағы), Разин көшесі, 1-49, Хмельницкий көшесі, 1-26, Космодемьянская көшесі, Терешкова көшесі, Утрениий кнылысы, 29-47; Гастелло көшесі – тұрғын үй ауданы 23, Сәтбаев көшесі 93, Мұстафин көшесі, Терешкова көшесі, Мұстафин 15 көшесі.

Сайлау учаскелері кіреді: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 14.

№ 2 сайлау округі

Округтік сайлау комиссиясының орналасқан жері: *Н.Назарбаев даңғылы 56, «Әбілқас Сағынов атындағы Қарағанды техникалық университеті» коммерциялық емес акционерлік қоғамы*

Шекаралар: Гоголь көшесі, 40, 47-51/2 (так жағы), 53/1, Ә.Әлиханов көшесі, 12/2, 30/2- 46 (жұп жағы),35-39/3 (так жағы), Н.Назарбаев даңғылы, 3а-59/2 (так жағы), Лобода көшесі, 34-56, Гоголь көшесі, 27- 41/4 (так жағы), С.Ерубаев көшесі, 32, 32а, Лобода көшесі – 16-43, С.Ерубаев көшесі, 23, 27, 31, 33, 33а, 35, Лобода көшесі, 2а-7а, 9, 10, 12, 13, 13/2, 14, Бұқар жырау даңғылы, 26-50 (жұп жағы), 49а, Н.Әбдіров даңғылы, 20-22/4 (жұп жағы), Ә.Әлиханов көшесі, 8- 30/1 (жұп жағы), С.Ерубаев көшесі, 44/2-54 (жұп жағы), Лобода көшесі – 25/3, 27/2, 29/2.

Сайлау учаскелері кіреді: 13,15, 16, 17, 19, 26.

№ 3 сайлау округі

Округтік сайлау комиссиясының орналасқан жері: *Ә.Әлиханов көшесі 24, «Шәкәрім атындағы гимназия» коммуналдық мемлекеттік мекемесі*

Шекаралар: Гоголь көшесі, 50/1- 68 (жұп жағы), Н.Назарбаев даңғылы, 63, 65, 65/1, 59, 61, 57, 55, Бакинская көшесі, 72-188 (жұп жағы), Новоселов көшесі, 69-145 (так жағы), Пичугин көшесі, 71-186, Н.Әбдіров даңғылы, 31- 50/2, Алданская көшесі, 1 -10, Гоголь көшесі, 51/3, 53, 55, 57, 57/2, Н.Әбдіров даңғылы, 30/3, 32- 38 (жұп жағы), Ерубаев көшесі, 48/1, 50/2, 50/3, 52/2, Н.Әбдіров даңғылы, 15, 24-31/1,36, Ә.Әлиханов көшесі, 12а-30/1 (жұп жағы), С.Ерубаев көшесі, 44/2- 48/2 (жұп жағы), Лобода көшесі, 25/3, 27/2, 29/2, Бакинская көшесі, 1-70, Гастелло көшесі, 3, 5, 7, 9, 11, 13, 15, 17, 19, 26, Жамбыл көшесі, 162-186, Космодемьянская көшесі, 52-80, Пичугин көшесі, 1-70, Н.Әбдіров даңғылы, 47-55 (так жағы), Привокзальная көшесі, 1-13, Пригородная көшесі 42-54 (жұп жағы), Пугачев көшесі, 1-45, Солнечная көшесі, 1-45.

Сайлау учаскелері кіреді: 10, 11, 18, 20, 96.

№ 4 сайлау округі

Округтік сайлау комиссиясының орналасқан жері: *Пассажирская көшесі, ғимарат 7-9, «Орталық-Қазақстан Академиясы» жеке меншік мекемесі*

Шекаралар: Бұқар жырау даңғылы 52-60/2 (жұп жағы), Н.Әбдіров даңғылы, 4-16/2 (жұп жағы), С.Ерубаев көшесі, 45-49 (так жағы), 50/5, 50/6, Н.Әбдіров даңғылы, 17, 19, 23, 25, Бакинская көшесі, 190-234 (жұп жағы), Ә.Ермеков көшесі, 1-9, 9/6, Комиссаров көшесі, 1, 2,2/1, 2/3, 2/4, 2/5,3, 4, 4а, 4б, 5, 7, 9, 10/3,11, 13, 15, Новоселов көшесі, 133-191, Пичугин көшесі, 189-236, 731 км көшесі; Ә.Ермеков көшесі, 10-44, С.Ерубаев көшесі, 51/2, 66, 67б, 69, 72, 74, 76, Пичугин көшесі, 233/2-259, Ә.Ермеков көшесі, 46/2-52 (жұп жағы), Бұқар жырау даңғылы, 68-76 (жұп жағы), Пассажирская көшесі, 8-14/2, 16, Ә.Ермеков

көшесі, 15/3-25/2 (так жағы), Н.Әбдіров даңғылы, 7, 9, С.Ерубаев көшесі, 51-67 (так жағы), 10/3, 14, 39, 41, 41/4, Можайский көшесі, Тимирязев көшесі, Бұқар жырау даңғылы, 15, 41- 69 (так жағы), Жауынгер Интернационалтер көшесі, 24, 26, 28, Ержанов көшесі, 3, Бұқар жырау даңғылы, 75-79/2 (так жағы), 6 ықшам аудан, Ә.Ермеков көшесі, 29/2, 29/3, 31, 54-62 (жұп жағы).

Сайлау учаскелері кіреді: 21, 22, 23, 24, 25, 60, 63.

№ 5 сайлау округі

Округтік сайлау комиссиясының орналасқан жері: *Академическая көшесі, ғимарат 9, «Қазтұтынуодағы Қарағанды университеті» жеке мекемесі, Академическая көшесі*

Шекаралар: Ә.Ермеков көшесі, 102/8, Бұқар жырау даңғылы, 73/2, 75/2, 77/2, Ержанов көшесі, 4-46 (жұп жағы), Ержанов көшесі, 2а-63, Ә.Ермеков көшесі, 35-92/2, Новоселов көшесі, 329 -374, Полетаев көшесі, Ғазалиев көшесі, Ә.Ермеков көшесі, 63/2-106/6, 109 учаске 1-3, 100 тұрғын үй ауданы15-үй, 22; 106А, Садоводов көшесі – 1, 2, 2а, 3, 3-1, 3а, 4, 4/1, 4/2, 5, 5-2, 6, 7, 7б-1, 7б-2, 8, 9, 10, 10-1, 10-2, 11, 12, 13, 13/2, 20-1, Ботаническая көшесі – тұрғын үй ауданы 4 учаске 1- 50/2, Ержанов көшесі, 4у, 5у, 52, 53/2, 53/4, Ә.Ермеков көшесі, 93/2, 98/3, 108/1, 108/2, 108/4, 108/5, 114, 114/1, 114/4, 83 орам, Витебская көшесі, Нарвская көшесі, 3, 5, 7, 9, 11, 13, 13-1, Анжерская көшесі, 1 - 47/4, Рационализаторов көшесі, Крамского көшесі, Липецкая көшесі, Липецкий кнылысы, Академическая көшесі – 5, 7, 9/1, 9/2, 9/3, 9/6, 9/8, 13, Энтузиастов кнылысы, Бобруйская көшесі, Ботаникалық бак көшесі, Ержанов көшесі, 8.

Сайлау учаскелері кіреді: 50, 61, 62, 64, 65, 66, 86.

№ 6 сайлау округі

Округтік сайлау комиссиясының орналасқан жері:*Крылов көшесі, ғимарат 8, «№6 жалпы білім беретін мектеп»коммуналдық мемлекеттік мекемесі*

Шекаралар: Кислородный түйік көшесі, Сборный түйік көшесі, Сельский түйік көшесі, Химический түйік көшесі, Бұқар жырау даңғылы, 1/1- 1/11, 5-39, Болотников көшесі, Жауынгер Интернационалистер көшесі, Инженерная көшесі, Ипподромная көшесі, Қазақстан көшесі, Коммунальная көшесі, 1, 1а, 1б, 3, Механическая көшесі, Московская көшесі, Моторная көшесі, Научная көшесі, Нарманбет Төлепов көшесі, Рейсовая көшесі, Чкалов көшесі, Сопыжан Ашляев көшесі, Заводская көшесі, Металлургтер көшесі, Қасым Аманжолов көшесі, Крылов көшесі, Коммунальная көшесі, Казахстанская көшесі, Челябинская көшесі, Моторная көшесі, Армейская көшесі, Заводская көшесі, Бажов көшесі, Ленинградская көшесі, Горноспасательная көшесі, Ровенская көшесі, Рыночная көшесі, Жилтrowsкая көшесі, 32, 34, 36; Календарный түйік көшесі, 1-6, Ремесленный түйік көшесі, Невский түйік көшесі, Жилтrowsкая көшесі, Давыдов көшесі, Мусин көшесі, Музейный түйік көшесі, 5, 6, Қасым Аманжолов көшесі, 6-42, Крылов көшесі, Мичурин көшесі, Сәкен Сейфуллин даңғылы, Путейская көшесі, Бадин көшесі, Посадочная көшесі, Арбатская көшесі, Нахимов көшесі,

сі, Ломоносов көшесі, Қасым Аманжолов көшесі, 189, Буровая көшесі, Ново-нижняя көшесі, Радищев көшесі, Речная көшесі, Колышевой тұйық көшесі, Грибоедов көшесі, Колумб көшесі, Рылеев тұйық көшесі, Рядовой тұйық көшесі, Бадин көшесі, 134-312, Прогресс көшесі, Мицкевич көшесі, Осевая көшесі, Кошубаев көшесі, Петровский көшесі, Брюллов көшесі, Колос көшесі, Муромская көшесі, Аварийная көшесі, Сәкен Сейфуллин даңғылы, 10-61, Краснодарский тұйық көшесі, Бадин көшесі, 48-131; Арбат көшесі, 46-93; Степная көшесі, Құрылысшылар көшесі, 43-145а, Нахимов көшесі, Новая көшесі, Западная көшесі, Баженов көшесі, Москвин көшесі, Геологический тұйық көшесі, Бульварный тұйық көшесі, Весенний тұйық көшесі, Охотская көшесі, 4, 6, 8, 10, 12, Свободный тұйық көшесі, Құрылысшылар көшесі, Потемкин көшесі.

Сайлау учаскелері кіреді: 45, 53, 55, 56, 58, 59, 793.

№ 8 сайлау округі
Округтік сайлау комиссиясының орналасқан жері: Керамическая көшесі, ғимарат 76, «№87 негізгі орта мектебі» коммуналдық мемлекеттік мекемесі

Шекаралар: Литейная көшесі, Береке көшесі, Учебная көшесі, Карабас тұйық көшесі, 8/3, 12/2, 21/1, 42; Тапды көшесі, Монтажная көшесі, Мостовая көшесі, Углесборочная көшесі, Заречная көшесі, Полевая көшесі, Тропическая көшесі, Заводской ықшам аудан, 1, 2; Кузнечный тұйық көшесі, Плотинный тұйық көшесі, Цеховая көшесі, Снежная көшесі, Хозяйственная көшесі, Минеральная көшесі, Ученический тұйық көшесі, Береговой тұйық көшесі, Перонная көшесі, 14-38 (жұп жағы), Товарная көшесі, 75-99 (тақ жағы), Грузовая көшесі, Кондукторская көшесі, Овражная көшесі, 737 шақырым көшесі, Цеховая көшесі, 1-8; Вагонная көшесі, Орлов көшесі, Молоков көшесі, Новолигтейная көшесі, 1-7; Карабаская көшесі, Карабас тұйық көшесі, Столярная көшесі, Перонная көшесі, Товарная көшесі, Долницкая көшесі, Юбилейная көшесі, 1, 3, 5, 7, Спасская көшесі, 15, 15/1, 17, Водопьянов көшесі, Орлов көшесі, 101-113; Молоков көшесі, Юбилейная көшесі, Разрезовская көшесі, Якутская көшесі, Рыбалко көшесі, Депутатская көшесі, Асфальтная көшесі, Бытовая көшесі, Тумар көшесі, Александр Затаевич көшесі, Рыбная көшесі, Кондитерская көшесі, Ключевая көшесі, Хоровой тұйық көшесі, Кирпичная көшесі, Кирпичный тұйық көшесі, Керамическая көшесі, Гончарная көшесі, Апплинистов көшесі, Балхаш көшесі, Шлет көшесі, Камали Дүйсембеков көшесі, Сабыр Рахымов көшесі, Стекольная көшесі, Спасская көшесі, Природная көшесі, Штacketный тұйық көшесі, Бұқар жырау даңғылы, Керамическая көшесі, Тургенев көшесі, Чехов көшесі, Гончарная көшесі, Кирпичная көшесі, 11-46, Бұқар жырау даңғылы, 91-120, Ключевая көшесі, 27, 35, Квартальный тұйық көшесі, Александр Затаевич көшесі, 79, 81, 83, Балкаш көшесі, Асфальтная көшесі, 16.

Сайлау учаскелері кіреді: 68, 69, 70, 71, 72, 94.

№ 9 сайлау округі
Округтік сайлау комиссиясының орналасқан жері: К.Дүйсембеков көшесі, ғимарат 46, «№ 59 орта мектеп» коммуналдық мемлекеттік мекемесі

Шекаралар: Гоголь көшесі, 77- 123, Керамическая көшесі, 78-152а; Вавилов көшесі, Космонавтар көшесі, Джалил көшесі, Высоковольная көшесі, Нерчинская көшесі, Черкасская көшесі, Ярославская көшесі, Қостанай көшесі, Қостанай тұйық көшесі, Рыбная көшесі, 92-124/1; Белорусская көшесі, Гарибальди көшесі, Мельничная көшесі, Александр Затаевич көшесі, 81/4, Колодезная көшесі, Балкаш көшесі, 62-149; Александр Затаевич көшесі, 85, 87, 87/2, 89, 91, 93, 95; Тургенев көшесі, 40-105; Чехов көшесі, 14а- 81; Гончарная көшесі, 51-112; Кирпичная көшесі, 8а-99; Шлет көшесі, 63-171; Сабыр Рахымов көшесі, 29-170; Волгоградская көшесі, Смоленская көшесі, Оршанский тұйық көшесі, Хвойный тұйық көшесі, 1-37; Камали Дүйсембеков көшесі, 32, 34, 36, 36а, 38, 40, 44/2; Бұқар жырау даңғылы, 90-148, Самарканд көшесі, 1-51; Джалил көшесі, 1-59, Қазыбек Нұржанов көшесі , 1-78, 168а; Кондитерская көшесі, 75-122, Колодезная көшесі, 18-44, Орбита – 1 – 2 ықшамауданы, Оазис ықшамауданы, Кенжин көшесі, Камали Дүйсембеков көшесі, 2, 3, 4, Республикa даңғылы, 40, 42, Кеншілер даңғылы, 31-36/2; Сатыбалдин көшесі, 16, 18, 27/2, 28, 28/4,30.

Сайлау учаскелері кіреді: 29, 30, 74, 75, 91.

№ 10 сайлау округі
Округтік сайлау комиссиясының орналасқан жері: Кеншілер даңғылы, ғимарат 66, «ал-Фараби атындағы мектеп-гимназиясы» коммуналдық мемлекеттік мекемесі

Шекаралар: Космонавтар көшесі, 243- 342, Гудермесская көшесі, 102- 168; Авиаторов көшесі, Авиаторов тұйық көшесі, 1, 1а, 16, 2, 3, 3а, 4, 5, 5а, 6, 7, 7а, 8, 9, 9а, 10, 11, 11а, 11б, 12, 13; Аэрологическая көшесі, Сахат көшесі, Самал көшесі, Панорамная көшесі, Панорамный тұйық көшесі, Районная көшесі, Костюшко көшесі, Бензинная көшесі,

Штурманская көшесі, Камская көшесі, Камский тұйық көшесі, Орская көшесі, Нефтебазa көшесі, Добровольный тұйық көшесі, Стартовый тұйық көшесі, Изыскательский тұйық көшесі, Товарни-пеский тұйық көшесі, Общественный тұйық көшесі, Очердной тұйық көшесі, Құрманғазы көшесі, 33- 156; Алтын Арка ықшамауданы – 4, 6, 8, 10, 11, Гоголь көшесі, 2-79; Рейдовая көшесі, Памирская көшесі, Резник көшесі, Коперник тұйық көшесі, Контгорский тұйық көшесі, Батумский тұйық көшесі, Штурманская көшесі, 1/3, 1/5, 1/7, 1/13; Алтын арка ықшамауданы, 12, 17, 19, 21, Тәттімбет көшесі, 2, 2У, 3, 3У, 3/7,3/8, 3/11, 3/14, 4, 5, 5а, 5б, 5/2, 5/5, 6, 7, 8, 8/1, Гульдер-1 ықшамауданы, 12, 29; Кеншілер даңғылы, 70, 74; Таутұл ықшамауданы, Жантөре Әбішев көшесі, Таутұл ықшамауданы, пл. 4-3, Республика даңғылы, 1/2, 1/3, 1/4; Бауыржан Момышұлы көшесі, Хайрулла Қабжанов көшесі, Ғабдолла Құлқыбаев көшесі, Жұмаш Әубәкіров көшесі, Қарібос Шектібаев көшесі, 5, Шапағат ықшамауданы, Байкен Әшімов,137 кв, – 349, Камали Дүйсенбеков көшесі, 83/1, 83/2.

Сайлау учаскелері кіреді: 27, 28, 35, 42, 789, 806.

№ 11 сайлау округі
Округтік сайлау комиссиясының орналасқан жері: Степной-4 ықшам-ауданы, ғимарат 33/2, «Мәзжан Жұмбаев атындағы гимназия» коммуналдық мемлекеттік мекемесі

Шекаралар: Сарыарқа көшесі, 19, 21, 31, 31/1, 31/2, 31/3, 31/5, 31/6, 31/7, 31/8, 31/9, 31Б/С-1, 31Б/С-2, 31Б/С-3,31Б/С-4, 31Б/С-5, 31Б/С-6, 31Б/С-7, 31Б/С-8, 31Б/С-9, Степной-2,3,4 ықшам-ауданы, Гүлдер 1, 2 ықшамауданы, Бөкетов көшесі, Муканов көшесі тұрғын алабы 55, Тәттімбет көшесі, Тәттімбет көшесі тұрғын алабы.

Сайлау учаскелері кіреді: 31, 36, 40, 41, 792.

№ 12 сайлау округі
Округтік сайлау комиссиясының орналасқан жері: Гүлдер-1 ықшам-ауданы, ғимарат 1/2, «Ыбырай Алтынсарин атындағы мектеп-лицей» коммуналдық мемлекеттік мекемесі

Шекаралар: Республика даңғылы, 23, 23/1, Кеншілер даңғылы, 46/1, 52, 52А, 52Б, 60, Сарыарқа көшесі, 19 блок-секциясы 1, 2, 3, 5-9, 21 блок-секциясы 6, Степной-1 ықшамауданы, Степной-2 ықшамауданы, Степной-3 ықшамауданы, Степной-4 ықшамауданы.

Сайлау учаскелері кіреді: 32, 33, 34, 39, 794.

№ 13 сайлау округі
Округтік сайлау комиссиясының орналасқан жері: Гапеев көшесі, ғимарат 1Б, «№81 жалпы білім беретін мектеп» коммуналдық мемлекеттік мекемесі

Шекаралар: Мұқанов тұрғын алабы, 43 участок, Мұқанов тұрғын алабы 59, 13, 13/1, 23, 59а, 59б, 63, 65/1, 67/1, 80,82,84,86, тұрғын алабы 2, 2; есептік квартал – 3, 5, 6, 7, 25, 42, 50; 163, 197, 200, 218, 143, 134, 219, 220, Бөкетов тұрғын алабы, Тәттімбет тұрғын үй ауданы, Степной-1 ықшамауданы, Күңгей ықшамауданы, 896 есептік квартал, 3 есептік квартал, 13 есептік квартал, 1 май көшесі, есептік квартал 99, 1 очередь – 27а, 2, 3, 5, 7, 9, 10, тұрғын алабы 4, 14, 15, тұрғын алабы 19, 21, 22, 32, 33, 34, 36, 3ада Қажыбеков көшесі, Бағыр Баян көшесі, Елебеков көшесі, Жақан Смаков көшесі, Жанабаев көшесі, Жүсіпбек көшесі, Ігілік би көшесі, Нил Мазитов көшесі, Фазыл Қарібжанов көшесі, Нәзір Төреқұлов көшесі, Қарім Мынбаев көшесі, Қуанышбаев көшесі, Мұхамедхан Сейтқұлов көшесі, Нұртас Ондасынов көшесі, Шолпан Жандарбекова көшесі, Жұмаш Әубәкіров көшесі, Ақселуе Сейдімбек көшесі, Спасская шоссе көшесі.

Сайлау учаскелері кіреді: 37, 38, 84, 85, 795, 805.

№ 14 сайлау округі
Округтік сайлау комиссиясының орналасқан жері: Язев көшесі, ғимарат 13А, ««№16 жалпы білім беретін мектеп» коммуналдық мемлекеттік мекемесі

Шекаралар: Язев көшесі, 11-31 (тақ жағы), Құрылысшылар даңғылы, 16-22 (жұп жағы), Кеншілер даңғылы, 1, 1/2, 2/2,9, 11, 13, Университет көшесі, 25, 27; Язев көшесі, 1-9 (тақ жағы), 10, Кеншілер даңғылы, 3-7 (тақ жағы), Карбышев көшесі, 1-22, Университет көшесі, Университет тұрғын алабы, Панель-центр ықшамауданы, Мұқанов көшесі, 1, 1б, 1/2, 1/3, 1/6, 1/9 блок-1, 1/9 блок-2, тұрғын алабы 2-2, 4, 4/1, 6, 6/2, 6/3, 8.

Сайлау учаскелері кіреді: 76, 77, 78, 79, 87.

№ 15 сайлау округі
Округтік сайлау комиссиясының орналасқан жері: Сатыбалдин көшесі, ғимарат 15, «Слава Саттаров атындағы мектеп-лицей» коммуналдық мемлекеттік мекемесі

Шекаралар: Сарыарқа көшесі, 6, Құрылысшылар даңғылы, 21, 23, 25, 29, 31, 33/1,33/4, Кеншілер даңғылы, 20/2, 23, 23/7, 25; Сатыбалдин көшесі, 9, 11, 11/2,15/1, 17, 23-29 (тақ жағы), Респу-

блика даңғылы, 6-38 (жұп жағы) 39, Камали Дүйсембеков көшесі, 34, 44/1 (жұп жағы), 35-83/2 (тақ жағы), Рижская көшесі, Жағалау көшесі, Мұқанов көшесі, 32.

Сайлау учаскелері кіреді: 73, 89, 90, 92, 93.

№ 16 сайлау округі
Округтік сайлау комиссиясының орналасқан жері: Сатмбалдин көшесі, ғимарат 19, «№15 жалпы білім беретін мектеп» коммуналдық мемлекеттік мекемесі

Шекаралар: Сатыбалдин көшесі, 8, 10, 13, Құрылысшылар даңғылы, 9-19, Мұқанов көшесі, 30/2, Карбышев көшесі, 15, 15/2, Мұқанов көшесі, 10, 10/2, 10/3, 12, 12/2, 14, 14/2, 14/3, 16, 16/2, 18, 18а, 18/2, 18/3, Мұқанов көшесі, 3, 9/3, 34, 11, 13, 15, 17; Гапеев көшесі, 5, 35; Рысқұлов көшесі, 3, 5, 7, 9, 11, 13, 15, 17, 19, 21, 23, 25, 27, Республика даңғылы, 1/8-2, 3,4, 4/2, 5; Гапеев көшесі, 2,3/3,4,5,6, 8, 8/1, 8/2, 8/3, 8/4, 10, 14, 16, 31, 33, Сәкен Сейфуллин көшесі, 13.

Сайлау учаскелері кіреді: 43, 49, 80, 82, 83, 88.

№ 17 сайлау округі
Округтік сайлау комиссиясының орналасқан жері: Дружба көшесі, ғимарат 119, ««№46 жалпы білім беретін мектеп» коммуналдық мемлекеттік мекемесі

Шекаралар: Дружба көшесі, 78, 95, 95а, 97 корпус 1, 2, 99, 100, 101, 103 корпус 1, 103 корпус 2, 104, 114, 114 корпус 1, 114 корпус 2, 114 корпус 3, 114 корпус 4, 116, 116 корпус 1, 116 корпус 2, 116 корпус 3, 116 корпус 4, 117, 117А, 118, 118А, 120, 121, 122, 122А, 123, 124, 126,126А, 127, 129; Жекібаев көшесі, 83 - 149; Локомотивная көшесі, 77 - 159; Серов көшесі, 1-24, 26-31, 33, 35, 37, 39, 41, 43, 45, 47, 49, 58, 70, 72, 80, 82, 82А, 84-87, 91-109/2 тақ жағы, 113-125 тақ жағы, 126, 127, 129, 131, 133, 137-177 тақ жағы; Юная көшесі, 82 -132; Мәметова – 60, 62, 76, 78, 84, 86, 88, 90-94, 96, 99-104, 106, 108, 112-114, 116, 118, 119-126, 128, 130-135, 137-183, 185, 187, 189, 191, 193, 195, 197, 199, 201, 203, 205, 207; Ману-линьский көшесі, Гайдар көшесі, Тобольская көшесі, пос. Жана-Аул, Макаренко көшесі, Лермонтов көшесі, Рабочая көшесі, Деловская көшесі, Саялы көшесі, Достоевский көшесі, Днепровская көшесі, Огарев көшесі, Молдавская көшесі, Мозанчина көшесі, Булавин көшесі, Урановый тұйық көшесі, Лесной тұйық көшесі, Вагонное депо тұйық көшесі, Вишневский тұйық көшесі, Пролетарский тұйық көшесі, Первомайский тұйық көшесі, Темиртауская көшесі, Центральная көшесі, Магистральная көшесі, Байкальская көшесі, 1, 2, 3, Победа көшесі, 90, 98, 98 корпус 2, 98А, 98А корпус 1, 98А корпус 2, 98А корпус 3, 98А корпус 4, 100, 100 корпус 1, 100 корпус 2,102, 102А, 102Б, 104, 104А, 106, 106 корпус 1, 107-109, 111-116, 118/3 (жатақхана), 117, 119, 120, 122, 124, 126-139, 139 корпус 2, 140, 141, 142, 142 корпус 1, 142 корпус 2, 143-159, 159 корпус 2, 163, 163а, 165, 165 корпус 1, 165А, 167, 169, 171, 171 корпус 1; Рақымжан Қошқарбаев көшесі, 81, 82-106 (жұп жағы), 108-111, 113-117, 119-125.

Сайлау учаскелері кіреді: 100, 101, 102, 103, 104, 105, 106.

№ 18 сайлау округі
Округтік сайлау комиссиясының орналасқан жері: Арман көшесі, ғимарат 3, «Қарағанды агротехникалық колледжі» коммуналдық мемлекеттік мекемесі

Шекаралар: Рақымжан Қошқарбаев көшесі, 28 корпус 1,2, 30, 30 корпус 1,2, 31 корпус 2, 32 корпус 2, 33, 33 корпус 1, 2, 34 корпус 1, 2, 35 корпус 1, 2, 36 корпус 1, 2, 37 корпус 1, 2, 38 корпус 1, 2, 39, 39 корпус 1, 2, 3, 40 корпус 1, 2, 41 корпус 1, 2, 3, 42 корпус 1, 2, 43 корпус 1, 45 корпус 1, 2, 46-59, 61-80, 83-107 (тақ жағы); Дружбы көшесі 22, 22 корпус 1, 2, 24, 24 корпус 1, 2, 26, 26 корпус 1, 2, 27, 27 корпус 1, 2, 28 корпус 1, 2, 29 корпус 1, 2, 29, 30, 30 корпус 1, 2, 31 корпус 1, 2, 32, 32 корпус 1, 2, 33 корпус 1, 2, 34, 34 корпус 1, 2, 35, 35 корпус 2, 36, 37, 37 корпус 1, 3, 38, 39 корпус 1, 2, 40, 41, 41 корпус 2, 42-58, 58 корпус 1, 59-61, 63, 65, 74, 75А, 76, 77, 79, 80-85, 85 корпус 2, 86-89, 89 корпус 2, 89А корпус 1, 90-94, 94 корпус 1, 2, 96, 98, 102, 104 корпус 1, 2, 104 корпус 4, 3, 106, 106 корпус 1, 2, 3, 106 корпус 4, 108 корпус 1, 2, 3, 4, 110 корпус 1, 2, 3, 4, 112, 112 корпус 1, 2, 4; Жекінбаев көшесі, 38 корпус 1, 2, 34, 34 корпус 1, 2, 36, 36 корпус 1, 2, 37, 37 корпус 1, 2, 38 корпус 1, 2, 39, 39 корпус 1, 2, 40, 40 корпус 1, 41 корпус 1, 2, 42, 42 корпус 1, 2, 43, 43 корпус 1, 2, 44 корпус 1, 2, 45, 45 корпус 1, 2, 46, 46 корпус 1, 2, 47 корпус 1, 2, 48-52, 54-58, 59 корпус 1, 2, 60-72, 74-80, 82; Локомотивная көшесі 1 корпус 2-76; По-беды көшесі 16 корпус 1, 2, 18, 18 корпус 1, 2, 20, 20 корпус 1, 2, 21, 22 корпус 1, 2, 23, 23 корпус 1, 2, 24, 24 корпус 2, 25-28, 28 корпус 1, 2, 29, 30, 30 корпус 2, 1, 31, 31 корпус 1, 2, 32, 32 корпус 1, 2, 33, 33 корпус 2, 34, 34 а, 35-40, 42, 43, 45, 47, 47 корпус 1, 47 корпус 2, 48, 49, 51, 53, 54, 55, 56 корпус 1, 2, 57, 57 корпус 1, 58-60, 62-65, 66, 66 корпус 2, 67-69, 71, 70, 70а, 72-83, 83 корпус 1, 2, 84, 85, 85 корпус 1, 2, 85А, 86-88, 88 корпус 1, 89, 91-95, 97, 99, 101, 103; Серов д. 48, 50, 51, 51 корпус 1, 53, 60, 62, 64, 73, 75; Мәметова д. 1-26, 29-35 корпус 1, 2, 36, 36 А, 37 корпус 1, 2, 38, 39 корпус 1, 2, 39, 40, 41, 41 корпус 1, 2, 42, 43, 43 корпус 1, 2, 44, 47 корпус

1, 2, 48, 49 корпус 1, 2, 51, 51 корпус 1, 2, 52, 53, 53 корпус 1, 2, 54, 55, 55 корпус 2, 4, 4, 57, 57 корпус 1, 2, 59А, 59а корпус 1, 61-87 (тақ жағы); 22 ықшамауданы – 1, 1а, 2, 4, 5, 18-24, 26, 27 корпус 61, 28-36; Зелинский көшесі – 30 корпус 1, 30 корпус 2, 32, 34, 34 корпус 1, 42-48, 50, 51, 52-61; Суворов көшесі – 9А-156; 2-я Пятилетка көшесі, 1- 50; Заслонов көшесі – 2А, 2, 2 корпус 1, 3, 5, 7, 9; Донская көшесі – 2А - 32; Крымская – 1-12, 14,-28А жұп жағы; Металлистер көшесі – 2А-10А; Фрунзе, 1/2А, 1А-18А; Молдагулова көшесі, Сочинская көшесі, Бородин көшесі, Железнодорожная көшесі, Герцен көшесі, Менделеев көшесі, Морозов көшесі, Карпатская көшесі, Набережная көшесі, Полярная көшесі, Болнинчина көшесі, Почтовая көшесі, Тегральная көшесі, Артельная көшесі, Интернациональная көшесі, Заовражная көшесі, Таймырская көшесі, Златоуская көшесі, Цементная көшесі, Жана-Аульская көшесі, Зеленый лог көшесі, Зеленый лог көшесі 3, Зелений лог көшесі 5, Зеленый лог көшесі 6, малая Садовая көшесі, 713 км көшесі, 710 км көшесі, 711 км көшесі, Тверской тұйық көшесі, Арман көшесі, Сикымбаев көшесі, Кубанская көшесі, Куйбышев көшесі, Спартак көшесі, Уланский тұйық көшесі, Донской тұйық көшесі, Есіл тұйық көшесі, Братский тұйық көшесі, Бедный көшесі, Суриков көшесі, Әуезов көшесі, Вильямс көшесі, Солоничная көшесі, Ох-ранная көшесі, Сторожевая көшесі, Бірлік көшесі, Курганская көшесі, Лазо көшесі, Ново-Сортировочная көшесі, Пожарная көшесі, Чекалина көшесі, Припаштинская көшесі, Распорядительная көшесі, Огородная көшесі, Машинистов көшесі, Толстой көшесі, Маршак көшесі, Маршак тұйық көшесі, Итегровская көшесі, Руд-ничная көшесі, Искры көшесі, Галанте-рейная көшесі, Аккайын көшесі.

Сайлау учаскелері кіреді: 98, 99, 111, 112, 113, 114.

№ 19 сайлау округі
Округтік сайлау комиссиясының орналасқан жері: Заслонов көшесі, ғимарат 35а, «№51 мектеп қосымша білім беру орталығы» коммуналдық мемлекеттік мекемесі

Шекаралар: 22 ықшамауданы – 3, 6-17, 25; Металлистер көшесі,18А – 48; Фрунзе көшесі – 21, 21А, 23А, 25А, 27А, 29А, 31А, 33 А, 35 А, 37 А, 39А, 23 ықшамауданы, Коммуна көшесі, Луначарский көшесі, Обухов көшесі, Щербаков көшесі, Павлов көшесі, Василевский көшесі, Жуковский, Иманжанов, Ушинский көшесі, Онежский тұйық көшесі, Рыльский тұйық көшесі, Ражский тұйық көшесі, Неверов көшесі, Лебедев көше-ная көшесі, Мелитопольская көшесі, Луначарский тұйық көшесі, Норильский тұйық көше-сі, Ковалевская көшесі, Черемховская көшесі, Джангильдин көшесі, Мясников көшесі, Каменный карьер, Методическая көшесі, 1-12, 14-18, 20, 22, 24; Заслонов көшесі – 4А, 10, 12, 18, 34, 34/1, 44, 46, 46/1, 50, 50/2, 75; Донская көшесі – 47, 47/1, 49, 52, 52А, Б, 53-55, 57, 59, 61, 63, 66/7, 67 корпус 2, 69, 71; 2-я Пятилетка көшесі – 60, 60/1, 60/2, 62, 82.

Сайлау учаскелері кіреді: 110, 117, 118, 119, 120.

№ 20 сайлау округі
Округтік сайлау комиссиясының орналасқан жері: Павленко көшесі, ғимарат 9А, «№60 жалпы білім беретін мектеп» коммуналдық мемлекеттік мекемесі

Шекаралар: Глинки көшесі, Пограничная көшесі, Сакко и Ванцетти көшесі, Бокин көшесі, Попов көшесі, Павленко көшесі, Шауямин көшесі, Сер-пен көшесі, Новосибирская көшесі, Же-лезнодорожная көшесі, Тернопольская көшесі, Войнов көшесі, Инертная көше-сі, Матросская көшесі, Королёно көше-сі, Украинская көшесі, Красново көшесі, Ушаков көшесі, Пржевальский көшесі, Старогорняцкая көшесі, Багрицкий кө-шесі, Верещагин көшесі, Толбухин көше-сі, Мир труда көшесі, Декабристов көше-сі, Третьяков көшесі, Удуская көшесі, Хорошинская көшесі, Шота Руставели көшесі, Сухопутная көшесі, Байсөтгова көшесі, Кисловодская көшесі, Пирогов көшесі, Арай көшесі, Расчетная көше-сі, Курильская көшесі, Ардак, Сводная, Широкая, 40 лет ВЛКСМ, Ульяновская, Восточная, Читинская, Циналковский кө-шесі, 21 ықшамауданы, Заславский кө-шесі, 1-17, 28/5; Зелинский көшесі, 1-11, 13, 15-21, 22 корпус 1, 24 корпус 1, 24а, 24 корпус 2, 3, 4, 5, 26 корпус 1, 2, 28, 28 корпус 1,

Өнеркәсіп қуаты артады

Қарағанды облысы – елдің жетекші индустриалды өңірі. Өнеркәсіп өнімінің көлемі аймақ экономикасының жартысын құрайды. Өткен жылы негізгі жұмыс өндірісті жаңғыртуға, өңдеуші сектордағы кәсіпорындарды қолдауға, инвестициялар тарту арқылы жобаларды іске асыруға бағытталды. 2022 жылдың қорытындысы бойынша өнеркәсіп өндірісінің көлемі 3,8 трлн. теңгеден асты.

Өсім өңдеу секторы кәсіпорындарының тұрақты жұмысы есебінен қамтамасыз етілді. Оның үлесі өнеркәсіп өндірісінің жалпы көлемінде 75%-ды құрайды. Өңдеу өнеркәсібіндегі өндіріс көлемі 2,9 трлн. теңгені құрап, 3,5%-ға өсті.

Түсті металлургияда «Қазақмыс» корпорациясы» ЖШС-де тазартылған мыс өндірісін 21,4%-ға ұлғайту есебінен өндіріс көлемі 18,1%-ға өсті. Сондай-ақ, өндірістік көрсеткіштердің өсуі резеңке және пластмасса бұйымдарын өндіруде – 47,3%-ға, машина жасауда – 35,4%-ға, химия өнеркәсібінде – 3,2%-ға, жеңіл өнеркәсіпте – 1,6%-ға және құрылыс индустриясында 1,5%-ға байқалады.

Өңдеуші саладағы еңбек өнімділігі 3,7%-ға өсті (2022 жылғы ІІІ тоқсанның қорытындысы бойынша).

Облыс өндірушілері әлемнің 40 елінде, оның ішінде, КХР, Түркия, Өзбекстан, Қырғызстан, БАӘ, РФ, ЕО және т.б. елдерде тұтынылатын 4 млрд. АҚШ долларынан астам сомаға (2022 жылдың 9 айында) өнім экспорттады. Ел экспортының жалпы көлеміндегі облыстың үлес салмағы шамамен 25%-ды құрап, жетекші орын алды. Негізгі экспорттық тауарлар мыс, жалпақ илек, феррокорытпалар, машина жасау өнімдері, резеңке-техникалық бұйымдар, құрылыс материалдары, жеңіл өнеркәсіп өнімдері, кабель-өткізгіш өнімдері, химия өнеркәсібі өнімдері (карбид, майлау материалдары) және т.б. болып табылады.

Мемлекет инвесторлар үшін барлық жағдай жасады. Жыл сайын инвестиция көлемі артып келеді.

2022 жылдың қорытындысы бойынша инвестиция көлемі 725 млрд. теңгені құрады. 2021 жылға қарай 10,6%-ға өсті. Негізгі үлес жеке инвестицияларға тиесілі – 92%, бұл біздің облыста жүзеге асырылып жатқан инвестициялық жобалар.

2022 жылы 1750 жаңа жұмыс орнын құрумен 216,2 млрд. теңге сомасына 12

жаңа өндіріс іске қосылды.

«Сарыарқа» АЭА аумағында «Altynarna Geosyntetics» ЖШС геомембрана өндіру жобасы іске асырылды. Бұл жобаға 2,7 млрд. теңге салынды. 47 жаңа жұмыс орны құрылды. Зауыттың жобалық қуаттылығы – жылына 6 мың тонна өнім. Іске қосу басталғаннан бері 2,4 мың тонна геомембрана өндірілді.

Нұра ауданында «Шұбаркөл Көмір» АҚ белсендірілген көмір өндірісін жолға қойды. Белсендірілген көмір гидрометаллургияда, алтын өндіруде, фосфат өнеркәсібінде және суды тазартуда кеңінен қолданылады. 360 млн. теңге салынды және 14 жаңа жұмыс орны құрылды. Өндірістің жобалық қуаттылығы жылына 1000 тонна өнімді құрайды.

Ақтоғай ауданында «Борлы» кен орнының жанында «Irkaz Metal Corporation» ЖШС катодты мыс өндіру зауыты ашылды. Жобаға салынған инвестиция көлемі 140 жұмыс орнын құрумен 9,1 млрд. теңгені құрады. Зауыттың өнімділігі жылына 5 мың тоннаға дейін катодты мыс құрайды.

Қарағандыда «Asia FerroAlloys» ЖШС агломерациялық фабрикасы салынды. Жобаның құны – 15 млрд. теңге, 100 жұмыс орны құрылды. Кәсіпорында барлығы 1600-ге жуық адам жұмыс істейді. Жобамен жылына 240 мың тонна агломерат өндіру көзделген.

«YDD Corporation» ЖШС-де ферросилиций өндіретін 4-ші пеш іске қосылды. Жобаға 12 млрд. теңге салынды, 200 жұмыс орны құрылды. Кәсіпорындағы қызметкерлердің жалпы саны 800 адамды құрайды. 4-ші пешті іске қосу арқылы кәсіпорынның ферросилиций өндіру қуаттылығы жылына 50 мың тоннаға өсті.

2022 жылдың желтоқсанында «Нәтиже тәтті» ЖШС ұн кондитерлік өнімдерін шығаратын зауыттың құрылысы аяқталды. Инвестиция көлемі 1,1 млрд. теңгені құрады. 45 жаңа жұмыс орны құрылды. Кәсіпорында тәулігіне 40 тоннаға дейін ұн кондитерлік өнімдерін өндіру жоспар-

лануда.

Қазақстанда алғаш рет шина зауытының құрылысына инвестициялар салынды. 13 желтоқсанда «Саран» индустриялық аймағының аумағында «KamatyresKZ» ЖШС автомобиль шиналарын өндіру бойынша ірі жоба іске қосылды.

Осы уақытқа дейін республика аумағында шиналар өндірілмеген, толығымен шетелден импортталған. Енді жаңа зауыттың қуаттылығы ішкі нарықты шина өнімдерімен қамтамасыз етіп қана қоймай, сонымен қатар, шетелге шығуға мүмкіндік береді. Жобаның құны – мыңнан астам жұмыс орнын құрумен 171 млрд. теңге. Өндірісті білікті кадрлармен қамтамасыз ету жүргізілуде. Саран гуманитарлық-техникалық колледжінің базасында жаңа техникалық мамандықтар ашылды. Студенттер, сонымен қатар, Нижнекамск қаласындағы шина кешенінің зауыттарында қажетті біліктілік пен разряд алу үшін тәжірибеден өтеді.

Осындай ауқымды өндірістерді іске қосу моноқаланың ғана емес, бүкіл облыстың әлеуметтік инфрақұрылымын жақсартуға ықпал етеді.

Қазақстандық қамтуды дамыту және жергілікті тауар өндірушілерді қолдау бағдарламасы аясында облыстық аялмалардың айналасында шағын және орта бизнес кәсіпорындарының белдеуін құру бойынша жұмыс жалғасуда.

Мәселен, 2022 жылдың 9 айында «АрселорМиттал Теміртау» АҚ және «Қазақмыс» корпорациясы» ЖШС қолдауымен 37 кәсіпорын шоғырландырылып, аутсорсингке шығарылды. Олармен 44,3

алдындағы медициналық куәландыруды (құрылыс саласына көбірек қатысты) жүргізе бермейді.

Өндірістік жарақаттануды төмендету жөніндегі жұмыс Қазақстан Республикасында өндірістік жарақаттануды және еңбек жағдайлары зиянды жұмыс орындарын азайту жөніндегі 2019-2023 жылдарға арналған Жол картасымен және Қарағанды облысында еңбек қауіпсіздігі мен еңбекті қорғауды қамтамасыз ету жөніндегі 2021-2023 жылдарға арналған «Қауіпсіз еңбек» бағдарламасы шеңберінде құрылады.

Өндірістік жарақаттану деңгейін төмендету бойынша жағдайды жақсарту үшін 19 кәсіпорында тапсырыс берушімен мердігерге дейін тікелей бақылау енгізілді. Сондай-ақ, кәсіптік тәуекелдерді басқарудың заманауи жүйесін енгізу мақсатында облыстың 162 ірі кәсіпорны Еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау жөніндегі халықаралық және ұлттық стандарттарын (OHSAS 18001, ХЕУ-АҚК) енгізді. 10 кәсіпорын Vision Zero бағдарламасына қатысады, 35 кәсіпорында «Халықтық бақылау» жобасы енгізілді.

Еңбекті қорғау талаптарын қамтамасыз ету, өндірістік жарақаттанудың және

млрд. теңгеге шарт жасалды.

Жүйе құраушы кәсіпорындармен қазақстандық қамтуды дамыту бойынша өзара ынтымақтастық туралы жасалған меморандумдар аясында облыстың 139,4 млрд. теңгеге 77 кәсіпорны тапсырыспен қамтамасыз етілді.

Алдағы жылға арналған жоспарларға келетін болсақ, өнеркәсіптік өндірістің 1,6% деңгейінде, оның ішінде, өңдеу өнеркәсібінде 2%-ға өсуін қамтамасыз ету жоспарлануда.

Облыстың инвестициялық климаты орасан зор шикізат базасын ескере отырып, болашағы зор әрі инвесторлар үшін тартымды болып қала бермек.

Осылайша, тартылған инвестициялық қаражат көлемі кемінде 792 млрд. теңгені құрайды.

Өнірде 163,9 млрд. теңгеге 11 инвестициялық жоба іске асырылатын болады. Жобалардың арқасында 2257 жаңа жұмыс орнын құру жоспарлануда.

Осакаров ауданындағы «Сарыопан» кен орнында 1-сұрыпты әк өндіретін зауыттың құрылысы аяқталады. Жобаға 20 млрд. теңге салынады. Оған 105 адам тартылады. Кен орнында жылына 300 мың тонна әк өндіретін жобалық қуаттылықты қамтамасыз ету жоспарлануда.

«Шұбаркөл Көмір» АҚ кәсіпорны арнайы кокс өндірісі бойынша жобаны іске асыратын болады. Жобаның жалпы құны шамамен 40 млрд. теңгені құрайды. 180 жаңа жұмыс орнын құру жоспарлануда.

Өнірдегі өнеркәсіпті дамыту процесінде моноқалаларды дамытуға және тоқтатылған кәсіпорындарды жандандыруға ерекше назар аударылады. Бұрынғы РТБ зауытының бар инфрақұрылымын ескере отырып, біз өнеркәсіптік алаңдар мен дайын өндірістік үй-жайлар кешенін құрадамыз.

Осындай жобалардың бірі Саран қаласындағы «Silk Road Electronics» ЖШС тұрмыстық техника зауытының құрылысы болды. 2022 жылғы 22 желтоқсанда аталған зауыттың құрылысы басталды. Жобаның құны 24 млрд. теңгені құрайды. Бұл жобаны іске асыру әлеуметтік-экономикалық даму көрсеткіштерін жақсартуға және 1200-ге жуық адамды тұрақты жұмыспен қамтамасыз етуге мүмкіндік береді. Персоналдың даярлау үшін Шахтинск техникалық колледжімен шарт жасалды, оның негізінде кейіннен жұмысқа орналаса отырып оқыту жүзеге асырылатын болады. Зауыттың жобалық қуаттылығы 1 миллионнан астам өнім бірлігін құрайды. Оның ішінде теледидарлар, шаңсорғыштар, қысқатолқынды пештер, ас үй сорғыштары, су жылытқыштар және кір жуғыш машиналар бар.

«Сарыарқа» арнайы экономикалық аймағының аумағында да жобаларды іске асыру жалғасуда. 2023 жылы мұнда 2 жаңа зауыт ашылады: «Бүркіт» БК» ЖШС өнеркәсіптік жарылғыш заттар және «LITEYSNIK» ЖШС гофрленген құбырлар мен пластиктен жасалған бұйымдарды өндіру зауыты.

Сонымен қатар, облыста минералды-шикізат базасын кеңейту негізінде жаңа өндірістер құру әлеуеті бар.

Бүгінгі таңда Қарағанды облысы бойынша мемлекет теңгерімінде 7 млн. тонна баланстық қоры бар 29 мыс кен орны, 332 тонна баланстық қоры бар 28 алтын, 5 млн. тонна кен қоры бар 12 полиметалл, 6 млн. тонна қоры бар 8 марганец кен орны, 227 млн. тонна қоры бар 6 темір кен орны және жалпы қоры 2,8 млн. тонна кенді құрайтын 15 сирек кездесетін металл кен орны бар.

Облыс аумағында тас және қоңыр көмірдің едәуір қоры шоғырланған – 11,2 млрд. тонна. Мұнда дәстүрлі түрде республикалық көлемдегі көмірдің үштен бірі және кокстелетін маркалы көмірдің барлығы өндіріледі. Қарағанды көмір бассейні республиканың металлургия өнеркәсібі кәсіпорындары үшін кокстелетін көмірдің негізгі жеткізушісі болып табылады. Қазіргі уақытта облыста 10 шахта және 13-тен астам разрез жұмыс істейді. Өткен жылы олар 36 млн. тонна көмір өндірі.

Пайдалы қазбалар қорларының негізгі көлемі игерілетін және игеруге дайындалған кен орындарында орналасқан: мыс – Нұрқазған, Қоңырат, Саяқ тобы; алтын – Көкташжал, Долинное, Пустынное, темір кені – Кентөбе, Бапы, сирек металдар – Жоғарғы Қайрақты, Солтүстік Қатпар, Көктенкөл, Қараоба.

Осылайша, Қарағанды облысы өндірістен бастап бастапқы және қайталама өңдеуге дейінгі өнім өндірудің барлық циклін қолдауға және қамтамасыз етуге маманданған өнеркәсіптік өңір болып қала береді. Соңғы жылдары біртәуір жаңа кәсіпорындардың іске қосылуының арқасында бұл мамандандыру тереңдей түсті.

Тұтастай алғанда, индустриялық саясат сабақтастықты сақтайды және өңдеуші өнеркәсіптің ішкі және сыртқы нарықтардағы бәсекесіне қабілеттілігін ынталандыруға бағытталатын болады.

Қарағанды облысының индустриялық дамуы бойынша жұмыстар жалғасуда.

Әскербек ХАЛТОНОВ,
облыстың өнеркәсіп және
индустриялық-инновациялық
даму басқармасының басшысы

Тұрақтылық – еңбек құқығының сақталуында

Қызметкер мен жұмыс беруші арасындағы өзара қарым-қатынас, тараптардың құқықтары мен мүдделерін қорғау, сондай-ақ, еңбек саласындағы құқық пен бостандықты Қазақстан Республикасының Еңбек кодексі реттейді. Оның міндеті – еңбек қатынастары тараптарының мүдделерінің теңгеріміне, әлеуметтік тұрақтылыққа, қоғамдық келісімге қол жеткізуге бағытталған қажетті құқықтық жағдайлар жасау.

Өткен жылы басқармаға азаматтардан еңбек заңнамасын бұзуға қатысты 3 637 (2021 жылы – 4434) өтініш түсті. Оның негізінде өңір кәсіпорындарында 718 тексеру жүргізілді, сондай-ақ, Сәтбаев қаласындағы Жоласушылар автокөлік кәсіпорны «Трансо Express» ЖШС филиалы, «Трансо Balkhash» ЖШС, «Трансо Jezz» ЖШС, «Карцемент» АҚ, «Строймет» ЖШС, «Nova Цинк» ЖШС, «Жайремский ГОК» АҚ, «Шұбаркөл Көмір» ЖШС, «Ремэкология» ЖШС кәсіпорнында профикалтикалық бақылау жүргізілді. Тексеру қорытындысы бойынша 509 бұзушылық анықталды және жойылды. Оның ішінде еңбек қатынастары бойынша 408, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау бойынша 99 және халықты жұмыспен қамту бойынша екі факт бар. Сондай-ақ, 93 заңды және лауазымды тұлға әкімшілік жауапкершілікке тартылды. Оның ішінде жұмыс берушілерге жалақыны кешіктіру және төлемсеу бойынша 46 әкімшілік жаза қолданылды, салынған айыппұлдың жалпы сомасы – 20,2 млн. теңге.

Еңбек қатынастарын құқықтық реттеудің негізгі қағидағтарының бірі – әрбір қызметкердің уақытылы және толық көлемде төленетін жалақы құқығын қамтамасыз ету. 2022 жылғы 1 қаңтардағы жалақы бойынша банкрот-кәсіпорын «Ирбис KZ» ЖШС 31 қызметкеріне 5,6 млн. теңге берешек. Жүргізілген жұмыс нәтижесінде жалақы бойынша берешек толығымен өтелді.

Қазіргі уақытта мемлекеттік еңбек ин-

спекторларының актілері (жұмыс берушінің жалақы төлеуі туралы нұсқама) «Атқарушылық іс жүргізу және сот орындаушыларының мәртебесі туралы» Қазақстан Республикасының Заңына сәйкес міндетті күшке ие.

Қауіпсіздік техникасын сақтау – жұмыс берушінің қызметкердің өзінің еңбек міндеттерін орындау барысында қауіпсіз жағдай жасауға бағытталған іс-шаралар кешені. Былтыр 153 жазатайым оқиға болды (2021 жылы – 199). алдыңғы жылмен салыстырғанда 23,1%-ға төмендеді. Онда 180 адам зардап шекті, бұл 2021 жылдың сәйкес кезеңімен салыстырғанда 24,4%-ға төмен. (2021 жылы – 238 адам). Оның ішінде 28 адам қайтыс болды (2021 – 37 адам). Жазатайым оқиғалардың басым бөлігі «АрселорМиттал Теміртау» АҚ, «Қазақмыс» корпорациясы» ЖШС сияқты ірі кәсіпорындарда тіркелген. Жүргізілген талдау жазатайым оқиғалардың негізгі себептері жабдықты жаңғырту бойынша жұмыстың жеткіліксіздігі екендігін көрсетеді (8 шахтаның тек екеуінде – Қазақстан шахтасы және Т.Күзембаев атындағы шахтада жерасты бейнебақылау жүйесін пайдаланады). Жұмыс беруші жұмыс өндірісін дұрыс ұйымдастырмайды. Өндірістегі жазатайым оқиғалар көбінесе жұмыс өтілі 3 жылға толмайтын (42%) және 55 жастан асқан қызметкерлерде 57% болады. Барлық жұмыс берушілер міндетті, мерзімді (еңбек қызметі барысында) медициналық тексерулерді және қызметкерлерді ауысым

гандарды шақыра отырып, бірлескен іс-қимылдарды әзірлеу жөнінде тұрақты негізде кеңестер өткізіледі. Осыған байланысты, еңбек даулары туындаған кезде, ҚР қолданыстағы заңнамасы шеңберінде қызметкерлердің жұмыс берушіге жүгінуге құқығы бар, олар өз кезегінде дауды қарауға және қабылданған шешім туралы қызметкерлерді хабардар етуге міндетті.

Ұжымдық шарттар ерекше роль атқарады. Ұжымдық шарттың нормалары өндірістің салалық ерекшеліктері ескерілетін және қызметкерлердің жағдайын жақсартуға, әлеуметтік қауіпсіздік деңгейін арттыруға мүмкіндік беретін орталықтандырылған ережелерге қосымша ретінде қызмет етеді. Өткен жылдың қорытындысы бойынша мониторингте 5340 ұжымдық шарт бар. Оның ішінде, 135 ірі кәсіпорында (100%), 376 орта кәсіпорында (100%), 4 829 шағын кәсіпорында (22,2%).

Еңбек нарығы белсенді цифрландырылуда. Электрондық еңбек шарттары дәстүрлі еңбек шартының нысанына қосымша опция болып табылады. 2023 жылдың 1 қаңтардағы жағдай бойынша 25 486 (95,8%) кәсіпорында 415 585 (102,8%) электрондық еңбек шарттары тіркелген.

«Халық үніне құлақ асатын мемлекет» тұжырымдамасы шеңберінде Instagram, Facebook әлеуметтік желілерінде онлайн тікелей эфирлер өткізудің тиісті кестесі бекітілді. 2022 жылы 16 тікелей эфир өткізілді. Онда интернет қолданушылары онлайн-трансляциялар барысында түсініктемелер қалдырады және бірден жауап алатын қызықтыратын сұрақтар қояды.

Қазақстан Республикасы еңбек заңнамасы нормаларының сақталуын бақылау, сондай-ақ өндірістік жарақаттануды азайту жөніндегі шараларды күшейту басқарманың биылғы басты мақсаттарының бірі болып қала береді. Қорытындылай келе, азаматтардың еңбек құқықтары мен бостандықтарының мемлекеттік кепілдіктерін белгілеу, қойлайы еңбек жағдайларын жасау, қызметкерлер мен жұмыс берушілердің құқықтары мен мүдделерін қорғау Қазақстан Республикасы Еңбек заңнамасының мақсаты болып табылатынын атап өткім келеді.

Ирина ЛЮБАРСКАЯ,
бас мемлекеттік еңбек инспекторы –
облыстың еңбек инспекциясы
жөніндегі басқарма басшысы

● ОБЛЫС ӘКІМІНІҢ ЕСЕБІ ҚАРСАҢЫНДА

Атқарылған іс аз емес, алда үлкен міндет бар

Облыс аумағында 15 конфессияны, 53 шетелдік миссионерді құрайтын 280 діни бірлестік жұмыс істейді, олар өз қызметін Қазақстан Республикасының дін саласындағы заңнама нормаларының аясында жүзеге асырады.

Мемлекеттік органдардың жергілікті діни бірлестіктермен өзара қарым-қатынас жасауы мақсатында облыста Діни бірлестіктер клубы құрылды, клуб мүшелері оның жұмысына белсенді қатысады.

Басқарма өткен жылы клубтың 8 отырысын өткізді, оның барысында зайырлы Қазақстандағы діннің функцияларын түсіну, қоғамдық сананы жаңғырту үдерістеріндегі дін мен діни мәдениеттің ролі туралы өзекті мәселелер талқыланды.

2022 жылы басқарма тарапынан Қазақстан Республикасында діни экстремизмге және терроризмге қарсы іс-қимыл жөніндегі 2018-2022 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарламаның негізгі бағыттарын жүзеге асыру аясындағы мақсатты оңалту және ақпараттық-алдын алу жұмыстары жүргізілді.

Бұқаралық ақпарат құралдары (мерзімді баспа басылымдары, теледидар), әртүрлі іс-шаралар (тікелей эфирлер, акциялар, дөңгелек үстелдер, семинарлар, тренингтер) өткізу, әлеуметтік желілерде (облыс бойынша 60 аккаунт және 1 Telegram-bot) қарсы насихаттау материалдарын тарату арқылы тұрғындар арасындағы ақпараттық-түсіндіру жұмыстары жүзеге асырылады.

Халықтың әртүрлі санаттары (жұмыспен қамтылғандар, өзін-өзі жұмыспен қамтығандар, еңбек ұжымдары, жастар, жұмыссыздар, сотталғандар және т.б.) арасында әртүрлі форматтағы ақпараттық-түсіндіру іс-шаралары өткізілуде.

Мәселен, 2022 жылдың қорытындысы бойынша облыс бойынша 4184 ақпараттық-түсіндіру іс-шарасы ұйымдастырылып, оған 224 мыңнан астам адам қатысты.

Сонымен бірге, басқарма тарапынан республикалық деңгейдегі сарапшыларды және Парламент Мәжілісінің депутаттарын тарта отырып, теологтар, имамдарға, ҚМДБ қызметшілеріне, психологтарға, ақпараттық-түсіндіру тобының

мүшелеріне, журналистерге, облыстың қалалары мен аудандарының ІСБ, КММ, ЖРО мамандарына арналған тұрақты негіздегі семинар-тренингтер өткізілді.

Бұқаралық ақпарат құралдарымен жұмыс жолға қойылған. Облыстық және өңірлік телеарналарда тақырыптық бағдарламалар шығару ұйымдастырылған. Мерзімді баспа басылымдарында тұрақты негізде діни тақырыптағы материалдарды жариялайтын журналистер пулы құрылды.

Журналистерді ынталандыру үшін басқарма олардың арасында «Дін саласы және діни экстремизмнің алдын алу мәселелерінің бұқаралық ақпарат құралдарындағы үздік жарияланымы» байқауын жыл сайын өткізеді, жеңімпаздар дипломдармен және ақшалай сертификаттармен марапатталады. Жалпы жүлде қоры 900 мың теңгені құрады.

Мәселен, өткен жылы байқауға қатысуға облыстың түпкір-түпкірінен баспасөз және телевизия журналистерінің 11 өтінімі қаралды. Үміткерлерді іріктеу жөніндегі комиссия отырысының нәтижесінде «ТВ үздік репортаж», «Интернет БАҚ-тағы үздік материал», «Мерзімді баспа басылымындағы үздік мақала» номинациялары бойынша 7 жеңімпаз анықталды.

Сонымен қатар, басқарма тарапынан қарсы насихаттау сипатындағы бейнежазбалар жыл сайын жасалады, 2022 жылы басқарманың әлеуметтік мемлекеттік тапсырысы бойынша деструктивті діни ағымдар идеологиясының таралуының алдын алуға, зайырлылық ұғымдарын түсіндіруге және т.б. бағытталған 18 бейнежазба жасалды.

Бұдан басқа, ведомстволық бағыныстағы «Қарағанды облысының конфессияралық қатынастары проблемаларын зерттеу және талдау орталығы» КММ қызметкерлері қарсы насихаттау сипатындағы қысқаметражды бейнежазбалар дайындап (псевдосалафиттердің бұрыны

әйелдерінің сөзі, «Жусан» арнайы операциясы бойынша әскери қақтығыс аймақтарынан оралған және діни экстремизм үшін сотталған әйелдердің өкініші мен өкінуі), оларды әлеуметтік желілерде («Instagram», «VK», «Facebook», «TikTok»), «WhatsApp» мессенджерінде және «Youtube» бейнехостингінде белсенді түрде таратты.

Діни экстремизм мен терроризмге қарсы насихаттау және оның алдын алу мақсатында 2022 жылы жергілікті бұқаралық ақпарат құралдарында және интернет-ресурстарда 419 мақала, 8 телехабар шығарылымы, 24 жаналықтар сюжеті, 3566 қарсы насихаттау материалы (барлығы 14130 жарияланым) жарияланды.

Басқарма интернетте радикалды діни контенттің таралуына жол бермеу мақсатында «Аналитикалық интернет картасы» арқылы әлеуметтік желілерге мониторинг жүргізеді.

Аталған жүйені енгізу тиімділігінен әлеуметтік желілерде жүргізілетін мониторинг жұмысы 2020 жылдан 2021 жылға дейінгі кезеңде интернетте діни деструктивті ағымдардың материалдарын оқып, тарататын пайдаланушылардың санын 10 865 адамға дейін азайтуға мүмкіндік берді (2020 жылы – 25 742, 2021 жылғы желтоқсанда – 18 834 адам).

Дін саласындағы заңнаманы бұзған 43 әкімшілік құқық бұзушылық факті анықталды, оның ішінде 13 материал сотқа жолданды, 23 материал мерзімі өт-

кендіктен тоқтатылды, 3 материал діни сараптама жүргізу үшін Дін істері комитетіне жолданды, 4 материалға қатысты ҚР ӘҚБК 490-бабы 1-бөлігінің 3-тармағы және 453-бабының 3-бөлігі бойынша әкімшілік жауапкершілікке тартылып, жалпы 466 592 теңге сомасына айыппұл салынды.

Теологтар мен үкіметтік емес ұйымдардың мүмкіндіктері арқылы деструктивті діни ағымдардың өкілдерін радикалсыздандыру басқарма қызметінің негізгі бағыттарының бірі болып табылады.

Сонымен бірге, ДДА ұстанатындармен жеке және топтық іс-шараларды өткізуге тәжірибелі сарапшылар қатысады, бұл оңалту жұмыстарының тиімділігін арттыруға мүмкіндік береді.

Басқарма тарапынан алдын алу іс-шараларын өткізудің жаңа форматы ретінде білім беру және тіл оқыту курстары, аспаздық шеберлік сыныптары, шағын футбол мен волейболдан «BIRLIK – 2022» турнирлері, отбасылық тимбилдингтер, «Sister’s party», белгілі республикалық исламтанушылардың (Ризабек Батталов, Қабылбек Әліпбайұлы) және теологтардың (Оңғаров Ершат, Шоканұлы Сансызбай, Абдуали Бауыржан) қатысуымен дастархан басындағы (Рамазан, Мәуліт) көпшілік іс-шаралары ұйымдастырылды.

2022 жылы өткізілген түрлі форматтағы жаңа топтық іс-шаралардың ДДА ұстанатындар санының азаюына оң әсерін тигізгені тәжірибе барысында көрінді және ағымдағы жылы бұл бағыттағы жұмыс күшейтіледі.

Жалпы, соңғы үш жылда облыс бойынша деструктивті діни ағымдарды ұстанатындар санының айтарлықтай азайғаны байқалады.

Сонымен қатар, «Жусан» гуманитарлық операциясы аясында әскери белсенді аймақтардан оралған отбасылар ерекше бақылауға алынған. Бүгінгі күні облыста 7 әйел (оның 2-уі Көксун кентіндегі АҚ-159/9 мекемесінде жазасын өтеуде) және 20 бала тұрады. Барлық әйелдер мен балалар әлеуметтік қолдау шараларымен қамтылған:

– Қарағанды қаласы (4 әйел, 16 бала,

оның 2-уі жетім);

– Бұқар жырау ауданы (1 әйел, 4 бала). Жалпы, өңірдегі діни ахуал тұрақты. Мұны 2022 жылы жүргізілген «Қарағанды облысындағы діни ахуал туралы» атты әлеуметтік зерттеудің нәтижесі дәлелдейді.

Зерттеу мәліметтеріне сәйкес тұрғындардың діншілдігінің қарқынды өсімі байқалады, діншілдер мен дінге сенбейтіндер арасындағы қарым-қатынас диалог және ынтымақтастық сипатында, басқа діни көзқарастағылардың діни сеніміне деген өзара құрмет байқалады.

Әлеуметтік зерттеудің екі өлшемінің салыстырмалы талдауы Қарағанды облысындағы діни ахуал тұрақты түрде қолайлы деген қорытынды жасауға мүмкіндік береді – 80%.

Сауалнамаға қатысқан Қарағанды облысы тұрғындарының 63%-ы мемлекеттің зайырлылық қағидаттарын қолдайды.

Сонымен қатар, облыс тұрғындары мемлекет дамуының зайырлылық қағидаттарын (63%) қолдайды және дін саласындағы конституциялық құқықтарды кепілді пайдалану жөніндегі мемлекеттік органдардың қызметін жоғары бағалайды.

Бірінші өлшеммен екінші өлшемге дейінгі динамикалық өзгерістердің салыстырмалы талдауы өңірдегі діни ахуалды зерттеудің толық көрінісін алуға мүмкіндік береді.

Алынған деректер негізінде облыстың қалалары мен аудандары бойынша дін саласындағы өзекті мәселелер жөніндегі мақсатты ұсынымдар дайындалды және тұрғындардың нысаналы санаттары арасында ақпараттық-түсіндіру және алдын алу жұмыстарын одан әрі тиімді жүргізудің стратегиясы әзірленді.

Жалпы, басқарманың жұмысы Қазақстан Республикасының дін саласындағы мемлекеттік саясатын жүзеге асыру аясындағы 2021-2023 жылдарға арналған кешенді жоспарды іске асыру жалғасады.

Ғалымжан САДУОВ,
облыстың дін істері
басқармасы басшысының м.а

● ТІЛ – ТҰҒЫР

Зейнеткерлер де қазақ тілін үйреніп жүр

Тілді қай жаста, қашаннан бастап үйренген дұрыс? Бұған біржақты жауап беру қиын. Тіл үйренудің қатып қалған ережесі жоқ, тіпті жас кезінде үйрене алмағандар егде жаста да қолға алуына болады.

Ең қызығы, егде жастағылар тіл үйрене отырып, денсаулығын түзеп жатқанын аңғармайтын да болар? Ғалымдар қартайғанда ми қызметін дұрыстап, альцгеймер сияқты аурулардың алдын алудың жолы ретінде сөзтізбек пен сөзжұмбақ шешу, шахмат ойнау, кесте тоқу, тіл үйрену, кітап оқуды әдетке айналдыруды ұсынады. Миды үнемі шынықтырып отырамын десеңіз, осының ішінде тіл үйренудің маңызы өте зор. Өз қалауымен бір тілді үйреніп бастаған адам соны үйренгенше тыным таппайды. Іс-әрекетін ой елегінен өткізіп, мидағы ақпаратты жүйелейді. Жаңа сөз үйренеді, үйренгенінің басын қосып тіркестіріп, сөйлемге айналдырады. Сұхбатқа қатысу үшін сұраққа жауап береді және өзі сұрақ қояды. Осының бәрі қартайған адамның ми жұмысын жақсартуға елеулі септігін тигізетінін психологист ғалымдар да, дәрігерлер де көптен бері айтып жүр.

Тіл үйренуді әр жастағылар әртүрлі қабылдайды. Бәріне бір үйретуші дәріс бергенмен, қабылдауы әртүрлі. Мәселен, Эдинбург университетінің профессоры Антонелла Сорас былай дейді: «Кішкентай балалар назарын бір жерге аударып ұзақ отыра алмайды, оларды когнитивті бақылау жаман есте сақтау қабілеті де жақсы деңгейде болмайды. Ал, ересектерге бұл әдіс тиімді әрі жеңіл. Яғни, жасы келе адамның жақсаратын да қабілеттері болады». Міне, осы қабілетінің арқасында үлкен адамдар естіген ақпаратты ұзағырақ есте сақтайды. Ми қабатының қыртысында қалып қойған сөздердің басын құрап, сөйлеп кетуге талпынады.

Осы орайда жасы келгенмен, әлі де белсенділігін жоғалтпай, қазақ тілін үйренуге қызығушылық танытқан үлкендер де бар екенін айта кетуді жөн көрдік. Қалалық мәдениет бөлімі жанынан ашылған «Шырақ» тілдерді оқыту орталығы тарапынан ұйымдастырылған оқыту курстарына егде жастағы тыңдаушылар да қатысады. Олар курсқа өз қалауымен келіпті. Мәселен, бір

топта ұлты неміс, 84 жастағы апай оқыды. Ал, келесі бір топта орыс ұлтының өкілі, 71 жастағы апай тыңдаушылар қатарында отырды. Біздің ойымызша, Қарағанды облысы бойынша ең егде жастағы тіл үйренуші осы 84 жастағы Марина апай болған шығар?

Жасы келген адамдардың тіл үйренуге деген талпынысы, ниеті баршамызды тәңгі етті. Қазақстанда тұрып жатқан соң мемлекеттік тілді үйренемін деп курсқа жазылу – жастарға үлгі боларлық қадам. Кезінде Е.Бөкетов атындағы Қарағанды мемлекеттік университетінде профессор Жамбыл Сәулебекұлымен қатар қызмет атқарып, оқытушы болған апайдың құлағы сәл тосаң еститіні болмаса, әлі де тың. Тіл үйренуге деген құлшынысы керемет. Жазуы маржандай, қазақ тілінде өте ұқыпты жазуға тырысады. Сұхбаттасқанда ұнатады. 84 жастағы Марина Яковлевна апамызға тіл үйрету де, үйрену де оңайға соққан жоқ. Әйтсе де, оқытушының бай тәжірибесі мен апайдың ерік-жігерінің арқасында мемлекеттік тілді тұрмыстық деңгейде меңгере алды.

71 жастағы Юрова Вера Владимировна болса, ісқағазын жүргізуші болып қызмет атқарған екен. Айтқандайын, Вера апайдың тіл үйрету курсына қатысуы бірінші рет емес. Сәл ертеректе де курсқа қатысып, қазақ тілін үйренуге ынталы екенін көрсеткен. Араға жылдар салып, қайта курсқа келген апайдың сөздік қоры

қомақты. Сөйлем құрауға қажетті грамматикалық формаларды да жақсы біледі. Апайға жетпейтіні, тілдік орта, күн сайын сөйлесетін адам керек. Бір-екі мәрте апаймен жарты сағаттай таза қазақ тілінде сұхбат құрғанда байқағаным, асықпай, баппен сөйлесе, әжептәуір деңгейде сөйлесе алады екен.

Екі апайдың тілін сындырған Әсия Смыкова әріптесімнің еңбегі зор. Үлкен кісілердің тілін тауып, оларды жалықтырмай, ұтымды әдіс-тәсілмен үйрете білді. Бір-екеуін ғана мысалға алғанымызбен, «Шырақ» тілдерді оқыту орталығында өткен жылдың екінші жартысында ұйымдастырылған топтарда жасы алпысты алқымдай қалған тыңдаушылар болды. Бір байқағанымыз, егде жастағы тіл үйренушілердің мақсаты айқын. Курсты мүмкіндігінше босатпай қатысуға тырысады. Кезіндегі темірдей тәртіптің адамдары екені байқалады. Оның үстіне, алаңдайтын жұмысы жоқ, зейнет жасындағы адамдар болғаннан кейін де, сабақтан қалмай қатысуға тырысады.

Тіл үйренуге жас ерекшелігі кедергі емес. Олай болса, қай жаста да тіл үйренуді бастап кетуге болатынына үлкен кісілердің тәжірибесінен көзіміз анық жеткендей болды.

Жұпар ЖАҚАН,
Ресурстық тіл орталығының бөлім
менгерушісі

● САЛТАНАТ

Жеңіс солдатты - 100 жаста

20 қаңтарда Қарағандыда ҚР Қорғаныс министрлігінің әскери-техникалық мектебінде Ұлы Отан соғысының ардагері Сұңғат Сәттіғұловтың 100 жасқа толуына арналған салтанат болып өтті. Оны ұйымдастырып, өткізуге мұрындық болған қаладағы Әлихан Бөкейхан аудандық ардагерлер кеңесі мен әскери мектеп ұжымы.

Салтанатты шараны құттықтау сөзбен ардагерлер кеңесінің төрағасы, отставкадағы полковник Марат Аймағанбетов ашып, жүз жасаған қазақтың қайсар жауынгерінің өмір жолы туралы баяндады. Сұңғат Смағұлұлы 1941 жылдың соңында өзі тіленіп, әскер қатарына алынады да әскери даярлықтан өткеннен кейін 1942 жылдың жазында Сталинград түбіндегі қиян-кескі ұрыстарға қатысады.Еділ бойындағы берік қамалға айналған қаланы қорғауда өзге де қазақстандық жерлес жауынгерлермен бірге жан алысып, жан беріседі. 1943 жылы ауыр жаранат алып, біраз уақыт қатардан шығып қалады. Госпитальде емделіп шыққаннан кейін жаужүрек жауынгер қайтадан алғы шептен табылады. Туысқан Беларусь халқының астанасы Минск қаласын жаудан азат етуге қатысады. Оның жауынгерлік ерліктерінің куәсі ретінде кеудесінде «Жауынгерлік еңбегі үшін» («За боевые заслуги»), «Сталинградты қорғағаны үшін», «Германияны жеңгені үшін» медальдары мен II дәрежелі Отан соғысы ордені мен Ұлы Жеңістің бірнеше мерейтойлық медальдары жарқырайды. Соғыстан кейін құрылыс техникамын бітіріп, সেолық құрылыс саласында жемісті еңбек етеді.

Мұнан кейін ардагерді қалалық мәслихат хатшысы Құдайберген Бексұлтанов, аудандық әскери комиссар Нұрлан Әбіkenov,

қалалық әкімдік өкілдері, Қарағанды қалалық және қаладағы Қазыбек би аудандық ардагерлер кеңесінің төрағалары Ғабит Тұжов пен Тілеубек Камалиев құттықтап, тарту-таралғы жасады.

Облыстық ардагерлер кеңесінің сыйсияпаты қомақты болды. Кеңес төрағасының орынбасары Жазыкен Томпиев облыс әкімі мен мәслихатының атынан мерейтой иесіне Қарағанды облысының Құрмет грамотасын және ардагерлер кеңесі президиумының шешімімен «Қарағанды облысының Құрметті ардагері» төсбелгісін және Құттықтау адресін табыс етіп, ақшалай сыйлық берді, иығына оқалы шапан жапты.

Құттықтаулар легі мұнан кейін де толастамай өнерпаз жастар мен ардагерлердің «Надежда» хоры ән мен күйден шашу шашты. Әсіресе Майқұдық мәдениет үйінің әншілері Гүлден Мақшоновна шырқаған «Қазақ вальсі» мен «Гәк-ку», жас талант Марат Ерденнің М.Магомаев мәнерінде орындаған «О, море, море!» әндері жиналған қауымның құлақ құрышын қандырды.

Салтанаттың соңында жүзге келген абыз ақсақал атылық алғысын айтып, жас ұрпаққа бейбіт аспан, бақытты ғұмыр тіледі.

Аман ЖАНҒОЖИН,
облыстық ардагерлер кеңесінің
жауапты хатшысы

• БАЙҚАУ

Топқа түсіп, туризмді дамыт

Облыстық тарихи-өлкетану мұражайы 8-11-сынып оқушылары мен колледж студенттерін «Үздік экскурсия жетекшісі – 2023» байқауына қатысуға шақырады. Аталған іс-шараның қорытынды кеші 21 ақпанда бүкіл әлемде атап өтілетін Экскурсия жетекшісі күніне орай-ластырылып отыр.

Жәлел ШАЛҚАР,
«Ortalyq Qazaqstan»

Байқауға қатысушылар еліміздің терең тарихын, қызықты географиясын және мәдениетін жақсы білуі, жұрт алдында қобалжымай өзі білетін ақпаратты сенімді жеткізуі тиіс. Киім киісі мен жүріс-тұрысы да өзіне жарасып тұруы шарт.

Үміткерлер «Мұражай экспозициясы бойынша экскурсия» және «Бір жәдігер тарихы» атты екі номинацияға қатысуы міндетті.

– Қазақстан туризмді дамытуға ыңғайлы әрі тарихи орындарға бай мемлекет болғандықтан, осы бағыттағы мамандықтарға болашақта сұраныс артады. Қазірдің өзінде елімізге жыл сайын мыңдаған турист келеді. Ол үшін бұл саланы көбірек насихаттап, жастардың қызығушылығын ояту – өте маңызды, – дейді ұйымдастырушылар.

Ал, педагог мамандар үшін байқауға қатысушыларды дайындау бойынша онлайн-кеңес ұйымдастырылады. Онда байқау үміткерлеріне шарттарды түсіндіру тәртібі кеңінен таныстырылып, толық мәлімет беріледі.

Өтінімдер 15 ақпанға дейін museumkz@mail.ru. электрондық пошта арқылы қабылданады.

Арнайы бекітілген қазылар алқасы әр номинация бойынша үш жеңімпазды анықтап, жүлде табыстайды.

Анықтама телефоны:
(8-7212) 56-45-63.

• ВОЛЕЙБОЛ

Қайта жаңғырған волейбол біріншілігі

Петропавл қаласының облыстық кәсіптік педагогикалық колледжінде Ұлттық ұлан әскерлерінің арасында волейбол спортынан біріншілік өтті. 15 жылдан кейін қайта жаңғырған жарысқа Орталық өңірлік қолбасшылығының Петропавл, Көкшетау, Теміртау, Степногорск, Қарағанды қалаларында орналасқан жеті команда қатысты.

Жәлел ШАЛҚАР,
«Ortalyq Qazaqstan»

Екі күнге созылған спорт додасы тартысты өтті. Командалар өз шеберлігін

• МҰРАТ ӘУЕЗОВ – 80 ЖАСТА

Әке жолын жалғаған

Ұлт тарихы мен әдебиетті, өнер мен мәдениетті зерделеп жүрген көрнекті ғалым Мұрат Әуезовтің 80 жылдығына арналған «Мұрат Әуездің мәдени мұрасы» атты безендірілген кітап экспозициясы Н.Тоголь атындағы облыстық әмбебап ғылыми кітапхананың оқу залында ашылды. Кітапхана қызметкерлері мерейтой иесінің өмірі мен ғылыми-шығармашылығын қамтитын көрмеге әдеби шолу жасап, бейнежазба түрде ықшамдап, көрермен назарына ұсынды.

Жәлел ШАЛҚАР,
«Ortalyq Qazaqstan»

Көрмеге Мұрат Әуездің әр жылдары жарық көрген еңбектері, мақалалары, ол туралы басылымдар қойылған.

Қоғам және мемлекет қайраткері, мәдениеттанушы Мұрат Әуезовтің «Ділім» атты кітабына әр жылдардағы мақалалары, түрлі басылымдарға берген сұхбаттары республикалық және халықаралық симпозиумдарда жасаған баяндамалары мен ой-пікірлері топтастырылған. Кітапта автор еліміздегі қоғамдық-саяси және әлеуметтік мәселелер, қазіргі әлемдегі геосаяси жағдайлар, жаһандану үдерісінің жай-күйі жайында ой өрбітеді.

«Времён связущая нить» еңбегінде ғылыми мақалалар, ұлттық әдебиетті зерттеу және мәдени интеграция мәселелері, эсселері, саяхат-очерктері, күнделіктер мен сұхбаттар жинақталған. Аталған кітап жайлы Мұрат Әуезов: «Әкем Алаш-ордашылармен де аралас-құралас болды. Мені бірінші сыныпқа өзі жетектеп апарғаны әлі есімде. Әкеден алған тәрбиемді, білген-түйгенімді осы кітапқа сыйғызуға тырыстым. Мұрат Әуезовті осы еңбектен іздеуге болады» депті.

«Өнегелі өмір» сериясымен жарық көрген келесі кітап академик Мұрат Мұхтарұлының 75 жылдығына арналған. Жинақта көрнекті тұлғаның болмысын ашып көрсетіп, шығармашылық-ғылыми қуатын талдауға талпыныс жасаған замандастарының ой-

пікірі, фотоматериалдар топтастырылған.

1960 жылы ұлттық мүддені насихаттаған «Жас тұлпар» ағартушылық тобын құрып, «Невада-Семей» қозғалысының бастауында тұрған ғалым жөнінде мерзімді басылым беттерінде жарыса жазылды. Мәселен, 2023 жылдың 9 қаңтарында «Егемен Қазақстан» газетінде жарық көрген «Алаш күресін жалғастырған» атты мақала сөзімізге дәлел. Онда әке атына кір келтірмеуді мақсат етіп, қоғамның белді азаматы ретінде танылған, арғы атасы Әуез, бергі

ры» атты мақаласы көрмеде ерекше көзге түседі. Мақала Мұхтар Әуезовтің жүрегін жарып шыққан шуақты ойларының жолын жалғаушы ұлы Мұрат Әуезге жеткізген көрінісін суреттейді. Сондай-ақ, «Мәдениет» журналына шыққан «Мұраттың биік мұраты» атты мақала да бөлек мәнге ие. Мұнда «Ділім» еңбегі хақында Дулат Исабековтің пікірі айтылады.

Қызығушылық танытқан әр оқырман кітапханаға келіп, әдебиеттермен жақын танысуына болады.

• ТЕАТР

Жаңа маусымға тың дайындықпен

Өткен жылдың соңында К.Станиславский атындағы облыстық орыс драма театрының ұжымы спектакльдерге қатысуға сыйлық сертификаттарын сатылымға енгізді. Ал, театр әкімшілігі Алматыдағы «Креативті индустрия» апталығына қатысты. 2023 жылға арналған жоспар да жөк емес.

Жәлел ШАЛҚАР,
«Ortalyq Qazaqstan»

Күзде, 92 театр маусымы қарсаңында театр репертуары жаңа комедиялармен толысқан. Ақпан айында Денис Цветковтың сахналауымен «Бонинг-Бонинг» спектаклінің премьерасы болады деп күтілуде. Жанры – комедия, сюжеті үш стюардессамен кездесетін ер адам маңайында өрбиді.

– 2022 жылды жақсы аяқтадық. Театр пандемиядан кейін бір сілкініп алды. Театрдың кірісі де қуантады. Театр – экономи-

калық тұрғыдан тиімді сала, сондықтан, ол да ақша табуы керек. Жаңажылдық қойылымдар ертегі көрсетілімдерімен сәтті өтті. Бір ұқсанымыз жас көрермендер үшін пьесалар аз жазылуда. Бұл театрдың кінәсі емес, – дейді театр директоры Дунай Еспаев.

Алғашқы қысқы премьеры «Бонинг-Бонинг» болса, Микаил Микаилов пен Мұстафа Мұстафаевтың «Ханума» қойылымы,

ресейлік драматург Николай Коляданың «Баба Шанель», сондай-ақ «Тарелкиннің өлімі» қойылады. Қарағандыға тағы да «Макбетпен» жұмыс істеген Константин Мишин келмек. Бұл жолы ол Шекспирдің «Ромео мен Джульеттасын» сахналайды. Т.Жүргенов атындағы академия профессоры Тілектес Мейрамовтың заманауи сахналауында Ғабит Мүсіреповтің «Махаббат туралы поэма» атты жаңа спектаклі қойылатынын атап өткен жөн.

• ХОККЕЙ

«Сарыарқа» саңлақтарынан сүйінші

Жергілікті «Сарыарқа» хоккей командасы астаналық «Барысты» 5:0 есебімен қапы қалдырды. Ойынның бастапқы сәтінен-ақ, жерлестер шайбаға иелік етіп, алаң қожайындарын қатты састырды.

Ойынның 02:37 секундында «сарыарқалық» Герман Шапоров алғашқы голды қарсылас қақпасына өткізе алды. Бұл нәтиже қарағандылық команданы алға жетелегені сонша ойынның 08:51 минутында Игнат Холькин мен Андрей Лагуновтың бірлескен шабуылы тағы да нәтижелі болды. Есеп 2:0. Ал, Антон Злобин командаласы Артем Анисимов пен Максим Беляевтің пасын сәтті пайдаланып есепті 3:0-ге еселеді. Бұдан кейін «барыстықтар» барын салып, таразы басын теңестірімек болды. Алайда, бұл қарқын «Сарыарқа» командасын одан сайын ширата түскендей. Олар тағы екі гол салып, жеңіске жетті. Есеп 5:0. «Барыс» командасы бұл жолы алаңнан бос қайтты.

• ТЕННИС

Жартылай финалға шықты

Аустралияда өтіп жатқан ашық чемпионатта 23 жастағы қазақстандық Елена Рыбакина жеке кездесуін жеңіспен бастады. Ол Латвия өкілі Елена Остапенконы 6:4 есебімен тізе бүктіріп, жартылай финалға жолдама алды.

Бұл матчтың ұзақтығы 1 сағат 21 минутты құрады. Жартылай финалда Елена Рыбакина АҚШ спортшысы Джессика Пегуламен беларустық Виктория Азаренконың қай жеңгенімен ойнайды.

Елена Рыбакина – Australian Open финалына шыққан алғашқы қазақстандық. Бұған дейін, ол ресейлік Анастасия Павлюченковамен жұптасқан кездесуде жапондық дуэт Сюко Аояма мен Ена Шибарадан жеңілген болатын.

• ЖЕҢІЛ АТЛЕТИКА

Желден жүйрік желаяқтар

Астанада алғаш рет «Astana Meeting World indoor tour» жеңіл атлетикалық турнир өтті. Қазақстан ТМД елдері арасында осындай деңгейдегі жарыс ұйымдастырған бірінші ел болды.

Аталған жарысқа 100-ге жуық спортшы қатысты. Турнирді ҚР Мәдениет және спорт министрі Асхат Оралов пен ҚР Жеңіл атлетика федерациясының президенті Даниал Ахметов ресми түрде ашты.

Турнирді абыройлы аяқтаған отандасымыз Елизавета Матвеева. Ол әйелдер арасында биіктікке секіруден III орынды иеленді. Ерлер арасындағы жарыс желаяқтардың 60 метрге жүгуімен басталды. Бағдарламаның бұл түрінде кубалық Роджерс Ирибарн (нәтиже 7.62 сек) отандасымыз Давид Ефремовтан (7.65 сек) озып, жеңіске жетті. Естеріңізге сала кетейік, Давид Ефремов 7,62 сек нәтижесімен алдын ала жарыста Қазақстанның рекордын жаңартқан.

Дайындаған
Жан АМАНТАЙ,
«Ortalyq Qazaqstan»

ORTALYQ QAZAQSTAN

Қарағанды облыстық қоғамдық-саяси газеті

Құрылтайшысы: облыс әкімдігі

МЕНШІК ИЕСІ: «Saryarqa Aqparat» ЖШС

Директор – Қ.Ж. ӘБІЛДА

Директордың орынбасары – «Индустриальная Караганда» газетінің бас редакторы – О.В. МЯГКИХ

Директордың орынбасары – Г.Ш. ЖҰМАДИЛДИНОВА

Бас редактор – Е.К. МҰСАБЕК

Бас редактордың орынбасары – Н.С. ДҮТБАЙ

Интернет-редакция редакторы – І.Д. МҰҚАЙ

Жауапты хатшы – Қ.Б. ҒАЛЫМ

Телефондар:
Бас редактор: 43-38-53
Бас редактордың орынбасары: 43-57-76
Интернет-редакция редакторы: 43-38-33
Жауапты хатшы: 43-49-72
Жарнама, факс: 43-57-82, 43-21-55;

Меншікті тілшілер:
Ақтоғай, Шет, Балқаш,
Призерск: 8-702-293-13-70
Қарқаралы, Нура, Осакаров: 8-777-073-71-13
Теміртау, Саран, Шахтинск, Абай,
Бұқар жырау: 8-775-189-33-19

- Жарияланған мақала авторларының пікірлері редакция көзқарасын білдірмейді.
- Жарнамалар мен хабарландырулардың мазмұнына жарнама беруші жауап береді.
- Газетте жарияланған материалдарды сілтемесіз көшіріп басуға болмайды.
- Материалдың жариялану ақысы төленген ®

Газет Қазақстан Республикасы Ақпарат және Қоғамдық даму министрлігінің Ақпарат комитетінде қайта тіркеуден өтіп, 2020 жылы 15 желтоқсанда № КЗ18ВРУ00030163 куәлігі берілді.

Газет сейсенбі, бейсенбі, сенбі күндері шығады.

Мекенжайымыз: 100009, Қарағанды қ., Әлімхан Ермеков көшесі, №93 үй.

Электрондық пошта: ortalyyk.kz@gmail.com; ortalyyk.kaz@mail.ru
Жарнама бөлімі: ortalyyk.reklama@mail.ru

Газет жеткізілмессе
41-26-82, 43-57-88
телефонына хабарласыңыздар.

«БанкЦентрКредит» АҚ ҚФ

Есеп-шот: kz50826MOKZTD2003131,
БИК KZJKBKZXX БИН 000840001412

Таралымы 5 602

№10 тапсырыс. Индекс 65484

Офсеттік басылым. Көлемі 4 баспа табақ.

Бағасы келісім бойынша

«Типография Арко» ЖШС баспаханасында басылды.

Қарағанды қ., Сәтбаев к., 15.

Газеттің компьютерлік орталығында теріліп, беттелген.

Кезекші редактор Жәлел ШАЛҚАР